

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 42 (48)

TORONTO, Ontario, 1950 m. SPALIO (October) mėn. 19 d.

Kaina 10 c.

The Lights of Homeland

Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian R. C. Society of Canada.

Authorized as Second Class Mail

Post Office Department, Ottawa

SAVAITRAŠTIS

Leidžia Komados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada

Lietuviškos veiklos reikalais

Praeitame "TŽ" numeryje šioje vietoje kalbėjome apie išei-
vio ilgesį bendrauti su sava-
tariais ir apie reikalą sąmoningai
burtis visiems ir kruvą, o ypač
apie nuolatinį nepertraukiamo
bendravimo reikalą augančiam
kartai. Norisi prie šio klau-
simo dar kartą grįžti.

Mūsų išeišvijos uždavinys yra
išsijungti į gyvenamojo krašto
gyvenimą išlikti savitamu tau-
tiniu vienu. Išsijungti į ūkinį ir
socialinį, o kam galima ir į poli-
tinį gyvenimą, bet nepamesti
savojos tautinio veido, išlikti
lietuviškas. Tai labai sunkus už-
davins, tačiau siektinas ir ga-
limas pasiekti. Galimas pasiek-
ti ypač dabar, kai išeišvijoje tu-
rime pakankamai intelektualinių
pejėgų, pakankamai švie-
suomenės, suprantančios tauti-
nius reikalus, suprantančios
aplinkos reikišnius ir galinčius
nepasiduoti aplinkos žavėjimui.

Jei ankstyvesnioji mūsų išei-
švijos karta naujajame kontinen-
te buvo nusteibinta daugybės
jai neperprantamų reikišnių ir
sąmoningai jautėsi menkute,
mažytė, prieš nepažįstamojo
gyvenimo bangas, tai naujajai
išeišvijai visa tai jau neatrodo
siekiamu kraštu, ji jau pajęgia
reikišnius kritiškai vertinti ir net
turėtų daug ką dėl to pasakyti.
Taigi aplinkos gniuždantis
veiksnyss dabar jau nėra toks
veiksmingas, nėra toks pavojing-
ingas. Drąsos savajam gyveni-
mui organizuoti turėtų užtekti.

O savojos gyvenimo — visi-
škai atskiro gyvenimo — suor-
ganizavimas yra tikriausias
mūsų išeišvijos išlikimo laidas.
Ir senoji mūsų išeišvijos karta
bendravo tarpusavy, palaikė
nuolatinis ryšius ir ištikrųjų
išliko gryni lietuviai iki pat pas-
kutinio atodūsio. Bet priauganti
jis karta kaip taisyklė nuo tėvų
nutolo. Nutolo dėl to, kad
augančios kartos negalėjo pa-
tenkinti amos tėvų bendravimo
formos. Nei klubuose, nei įpras-
tose vakarienėse, nei piknikuose
jaunimas negalėjo rasti savo
interesų patenkinimo, nes ne-
galėjo tenkintis tėvų prisimini-
mais bei kalbomis apie kraštą,
kurio jie nebuvo matę arba ku-
rį vos teprisiminė. Dėl to jie nu-
ėjo ten, kur traukė juos naujo
jo pasaulio patirtis.

Tai akivaizdus faktas, kuris
mus turi vesti prie vienintelės
išvados, kad lietuviškasis gy-
venimas negali tenkintis pro-
giniais susitikimais, bet turi bū-
ti vispusiškai organizuotas, kad
jame gautų progos, rastų vie-
tos, pasireikšti visokiausių lin-
kimų ir visokiausio amžiaus
žmonės. Reikia pasidžiaugti,
kad šia kryptimi jau daug kas
padaryta. Didžiosiose kolonijose
sąmoningai yra gana šakotą lie-
tuviškąją veiklą. Daug kur turime
savas parapijas ar nors pa-
maldas, mokyklas, tautinio me-
no puoselėtojų būrelius, chorų,
jaunimo organizacijas, sekmin-
gai veikiančius sporto klubus
įvairius visuomeninius sambū-
rius, kultūrinių būrelių ir tt. ir tt.
Vis tai džiuginantieji reiš-
kiniai, kilę spontaniškai iš pa-
čios lietuviškos dvasios ilgesio.
Reiktų tik pareidauti dar vie-
no dalyko, būtent, kad kuo grei-

čiau sulauktume vienos skati-
nančios ir tvarkančios bei pa-
gelbinčios rankos. Tai vėl pri-
simena jau daug kartų minėtas
reikalas pagaliau baigti vingi-
vimą einant prie lietuviškosios
bendruomenės krašto organų
sudarymo. Periodiškas stov-
niavimas vietoje jau darosi ne-
suprantams, o reikalai auga.

Kanados lietuviškajai visuo-
menei primintinas dar vienas
reikalas.

Šviesuomenės, intelektualinių
pajėgų ir čia yra, aciu Die-
vui, nemažai. Tačiau, deja, ne-
girdėti, kad kur nors atsirastų
jų specifiniai sambūriai. O argi
dabartinio išeišvio ar tremtinio
gyvenimas neverčia žmones
galvoti, mintyti, spręsti tiek
daug įvairiausių problemų. Ar
nebūtų kuo pasidalinti, padis-
kutuoti ir tuo būdu patiems ar-
čiau susigyventi? Beabejo tai
prisidėtų ir visuomeninio gyve-
nimo nesklaidimus geriau iš-
lyginti. Žmonės niekad nebuvo
ir nebus vienodi, niekad negal-
vos vienodai, bet visada bus
apstu klusimui, kurie visiems
rūpi ir kuriuos gali įvairiausių
nusistatymų ir įvairiausių pa-
saulėžiūrų žmonės be aistrų
spręsti.

Tautinei veiklai bei tautiniam
sąmoningumui taip pat labai
svarbus atsinaujinimas litua-
nistinių žinių bagažo bei litua-
nistinių problemų kelimas. To
niekam niekad nebus per daug.
O pas mus, deja, tas reikalas
yra visai pamirštas. Nei vie-
noje Kanados kolonijoje negir-
dėti, kad ta kryptimi būtų kas
nors daroma. Negirdėti nei
liaud. universitetų, kur kartu su
kitais klausimais tai galėtų bū-
ti gyvildinama, nei lituanistinių
kursų, nei vidurinių ar aukš-
tesnių lituanistinių mokyklų, ku-
riuos jau praktikuojamos kai kur
JAV. O juk ir mes turime ne
vien vaikučių, reikalingų lie-
tuviško rašto bei elementariųjų
žinių apie tėvynę, bet turime ir
paauglių, žengiančių į jaunimo
tarpą, o pagaliau ir jaunimo
turtime. Juk tie, kurie 1944 m.
išvyko iš Lietuvos 10-14 metų,
šandien jau turi 16-20 metų.
Tremties mokyklos jiems davė
davė, bet beabejo ne su kaupu.
kad jie jau būtų to neberekal-
lingi.

Taigi mūsų uždavinys: lie-
tuviškąjį gyvenimą organizuoti
kuo šakotiau, kad jame galėtų
visi įlipti, ir nepamiršti stip-
rinančių priemonių, kurios duo-
tų naujų jėgų, keltų interesų,
tautinę savigarbą ir grūdintų
juo daugiau prabėga laiko, tuo
labiau šis klausimas aktualėja.
Be lituanistinių žinių sąmonin-
go lietuvių svetur neišauginsi.
Jei tas reikalas taip būtų palaik-
tas juk dar po keleto metų su-
augtų lietuvių, kurie apie
Lietuvą veikt nieko nežinotų —
tik tiek, kiek išgirs per tuos šeš-
tadienius mokykloje. Argi to
jau užtektų?

— FRANKFURTAS. — V. Vo-
kietijoje kariniu atžvilgiu zonos
panaikintos ir net prancūzų
kariuomenė persikėlė prie R.
Vokietijos ir Čekoslovakijos s-
nos. Zonos lieka tik administra-
cijos reikalais.

Trumanas aplanke gen. MacArturą

Vienas iš svarbiausių praėjusios savaitės įvykių buvo netikėta prezidento Trumano kelionė į Wake salą, kur jis susitiko su gen. MacArthuru. Apie šią Pacifiko konferenciją vis dar tuo tarpu nepateikiama smulkesnių žinių.

Prezidento sekretorius spaudos atstovus tik painformavo, kad prez. Trumanas ir gen. MacArthuras aptarė Korėjos reikalus, komunizmo išsiplėtimą Azijoje sulaukymą. Labai galimas dalykas, čia buvo paliestas ir Formozos klausimas, dėl kurios prez. Trumanas ir gen. MacArthuras yra skirtingų nuomonių. Ši taip ar taip — ši Trumano kelionė į Pacifiką yra labai reikšminga. Nors karas Korėjoje sparčiai žingsniais eina prie galo, padangė tenai vis dar tebėra smarkiai apsiniaukusi. Nauji artėjantios audros reiškiniai pastebimi prancūzų valdomo Indokinijoje. Komunistai staugiu puolimu nušlavė keletą geriausių prancūzų kariuomenės batalijonų. Sunaikintų batalijonų tarpe buvo ir svetimšalių legijono dalinių, kurių el-
lėse kovoja nevienas lietuvis.

Paskutiniai pranešimai iš Indokinijos sostinės Saigono alicar muoja 150 tūkst. komunistų kariuomenės koncentravimą Indokinijos pasienyje. Tuo tarpu šios žinios vis dar nėra oficialiai patvirtintos. Jos rodo vien tikta sąjungininkų žvalgybos pranešimus Hong-Konge. Remiantis tais pranešimais — 470 sunkvežimių gabena kariuomenę ir amuniciją iš Lichow į pasienio miestelį Chen-

Višinskis gina veto teises

Gana aštri kova praėjusių savaitę vyko ir dar dabar tebevyksta JTO politiniam komite-
to, kur buvo svarstomi Achesono pasiūlymai suorganizuoti JT kariuomenę agresoriams sulaukyti ir perduoti Saugumo Tarybos užvetuotus sprendimus ple-
vet, nes plenumo veto nevei-
numui 24 valandų bėgyje. Tai buvo bandymas nuvinkuoti kia. Visą savo dėmesį Višinskis kaip ir buvo galima laukti, pas-
skyrė veto teisių gynimui. Jis sutiko, kad Saugumo Tarybos užvetuoti sprendimai gali būti perduoti plenumiui, bet pareika-
lavo tokius sprendimus perkėli-
mus pirma nubalsuoti. Vadinasi, Saugumo Taryba, norėda-
ma kurio nors klausimo spren-
dimą atiduoti JTO plenumo rankas, pirma turėtų balsuoti ar-
tą klausimą perduoti plenumiui ar ne. Ir čia Višinskis griežtai pareikalavo, kad tokius perkėli-
mo ar neperkėlimo sprendi-
mus galima būtų užvetuoti, nes, girdi, didžiųjų veto yra pagrin-
dinis JTO akmuo... Praktiškai imant, žinoma, tokiu atveju nei-
voni klausimo iš Saugumo Tarybos nebūtų įmanoma perkelti į plenumo posėdžius... Mal-
kas juos visus užvetuotų... Nepa-
tikto Višinskiui ir tas 24 valan-
dų laikotarpis — tokiais atve-
jis JTO plenumą jis siūlo su-
saukti per dvi savaites, kad ag-
resoriai turėtų daugiau laiko
nužgyuoti į priekį svetimomis
teritorijomis, kol JTO galės im-
tis žygių jiems sulaukyti. Tie-
sa, Višinskis nespriešino dėl
taikos komisijos sudarymo ir
jos stebėtojų pasiuntimo į di-
džiausio įtempimo taškus pa-
saulėje. Tačiau jis tuojau pat
pakėlė balsą prieš Achesono
sumanymą suorganizuoti JT ka-
riuomenę ir ją pavesti plenu-
mui. Jo nuomone — tai būtų
didžiausias Saugumo Tarybos
kompetencijos pažeidimas. To-
kia tarptautinė kariuomenė turi
būti Saugumo Tarybos žinioje.
Žinoma, tam, kad Malikas ga-

nankwan. Be to, Kinijos komu-
nistai paskubomis pasienyje
tiesia naujas geležinkelio lin-
jas. Geležinkelio tiesimo darbai
bus baigti sekantį mėnesį. Va-
karų sąjungininkai yra linkę
manyti, kad Kinijos kariuome-
nės koncentracija greičiausiai
tėra paprastas nervų karo reiš-
kinys. Tačiau naujų geležinke-
lio linijų tiesimas ir jiems kelia
nerimo, nes nervų karo propa-
ganda pakanka vien tikta ka-
riuomenės koncentracijos. Ge-
ležinkelio linijos nereikalingos.
Niekas labai nenustebtų, jeigu
komunistinė Kinija atėitų į pa-
galbą Indokinijos Ho Chi-Minh
raudonajai kariuomenei. Indo-
kinijos vardas jau seniai figu-
ruoja Maskvos agresijų plane.
Niekas nepesūsi Korėjoje, dabar
Maskva galėtų bandyti laimėti
Indokinijoje. Komunistinės Kin-
jos armijos neturi darbo. Į Korė-
ją jau joms pervėlu žygiuoti.
Nepalyginamai protingiau jas
būtų pakreipti į Indokiniją. Va-
kariečiai tada vėl atsidurtų
prieš sunkią problemą. Iš vieno
karo jiems strima galvomis tek-
tų soti į kitą. JTO kariuomenės
dar nėra sukurta. Sovietai galė-
tų užsachuoti visus JTO Saugu-
mo Tarybos sprendimus. Ši kar-
to nepakartotų pe. Malika pa-
darytos klaidos — neišels iš
Saugumo Tarybos posėdžių. Už
paskutinį Maliko posėdžių
iš Saugumo Tarybos jie užvo-
kėjo Korėjos kaina. Jo nedaly-
vavimas posėdžiuose, vakarie-
čiams suteikė lengvą galimybę
imitis ginkluotos akcijos prieš
Korėjos komunistų agresiją...

JTO Korėjos komisija, veikian-
ti ten pat, spalio 12 d. įgalėjo
MacArthurą užimamoje Š. Ko-
rėjoje suorganizuoti civilinę ad-
ministraciją, nepavaldančią krašto
valdymo pietų Korėjos vyriausy-
sybei.

Beabejo tai padaryta su JAV
žinia, kurios sekantį dieną JT
O patiekė Š. Korėjos okupacijos
planą, visai sutampantį su ko-
misijos sprendimu. Paagal jį Š.
Korėja turės būti MacArthur ad-
ministruojama tol, kol bus iš-
spręstas Korėjų sujungimo klau-
simas ir praveisti visame krašte
balsavimai.

Planas Š. Korėjos akupacijoje
numato 3 fazes. Pirmojoje visa
aukščiausioji valdžia priklauso
MacArthurui, o civilinė admi-
nistracija atlieka tik pagalbin-
nes uždavinius ir savivaldybi-
nes funkcijas. Antroji fazė būtų
počių rinkimų ir viso krašto vy-
riausybės sudarymas; trečiojo-
je visą valdžią perimtų šį vy-
riausybę, o karinės svetimos jė-
gos būtų sumažintos. JAV, sar-
ko, norėtų, kad tuojaus po to
visa svetima kariuomenė išėitų.
Tame pačiame plane JAV
siūlo, kad būtų išaiškinti ir nu-
bausti karo nusikaltėliai, bet

Sunku pasakyti, kaip pasi-
baigs ši diplomatinė kova. JTO
politinės komisijos sprendimų
niekas negali užvetuoti. Balsų
dauguma galima būtų praveisti
Achesono pasiūlymus, bet so-
vietai, negalėdami sprendimo
sulaukyti, ko gero, tada tikrai
išsikraustys iš JT Organizacijos.
Toks jų pasitarimas būtų tik-
riausias artėjantio karo žen-
klas, o vakariečiai karo nenori ir
dar vis laukia stebuklo iš dan-
gaus aukštybių. Tuo tarpu pa-
saulio padangė kas dieną vis
labiau niuknėja. Vakar buvo
Korėja, šandien juodi debesys
koncentruojasi ties Indokinija.
Tibete taip pat pastebimi pi-
mieji artėjantios audros žarbai.
Europoje britų, amerikiečių ir
prancūzų daliniai jau išsidėsto
priešais geležinę uždangą V.
Vokietijoje. Parako kvapas ne-
duoda žmonėms ramiai miegoti.
JTO turėtų veikti nedelsda-
ma, bet, deja, ji negali pasisku-
binti, nes nesiskaitydama su
sovietais, karą galėtų tik priar-
tinti...

Korėjos fronte nieko naujo

Ilgai tylėjusi Š. Korėjos komu-
nistinė vyriausybė pagaliau tel-
kėsi atsakyti į paskutinį gen.
MacArthuro reikalavimą pasi-
duoti. Šį kartą gen. MacArthuras
savo reikalavimą kapituluoti
buvo adresavęs Š. Korėjos
premjerau Kim Il Sung, kuris
yra ir vyriausias Korėjos komu-
nistų armijų vadas. Kim Il Sun
atsakymas — totalinis karas.
Komunistų pajėgoms jis davė
įsakymą kautis iki mirties — tol,
kol bus pasiektas "pergalės die-
na", nors, žinoma, laimėti jiems
jau nebėra jokios vilties.

Be sunkesnių kovų pietų ko-
rėjiečiai užėmė Š. Korėjos pa-
krantę. Jų divizijos iš Wonsan
suka tiesiog vakarus — sostinės
Pyongyang kryptimi. Iki sostinės
jau liko mažiau negu 30
mylių. Amerikiečiai, peržengę
38 paralelę, taip pat pamažu
artėja prie sostinės. Čia Korėjos
komunistai rodo didesnę pasi-
priešinimą, įsitaisę sovietų pa-
liktuose įsitvirtinimuose. Tačiau
ir čia jie neišvengia skaudžių
pralaimėjimų. Prie Kumchon į

amerikiečių rankas pateko net
20.000 belaisvių. Gen. MacAr-
thuro pranešimu, Korėjos komu-
nistai nuo pat pirmos karo dien-
nos kartu su užmuštais, sužeis-
tais ir paimitais į belaisvę jau
yra nustoję 248.000 kartų. Są-
jungininkų sukonceutuoti karo
laivyno vienetai sviedinių koro-
ša nušėjo beveik visą Š. Korė-
jos rytinę pakrantę. Atrodo,
greitu laiku amerikiečiai turė-
tų išsikelti į šiaurę nuo Pyong-
yang vakariniame Š. Korėjos
pakraštyje ir tuo būdu atkirsti
paskutinę tiekimo arteriją... At-
verti nuo Mandžūrijos ir Sibi-
ro, komunistai negalės ilgai
priešintis. Jau ir dabar jų die-
nos, galima sakyti, suskaitytos.

Prezidentas Trumanas, išvyk-
damas pas gen. MacArthurą,
dar kartą užtikrino pasaulį, kad
JAV neturi jokių akresijos tiks-
lų Korėjoje. Kai tik karas bus
baigtas, JAV atitrauks savo ka-
riuomenę iš Korėjos, visus Ko-
rėjos atstatymo reikalus palik-
damos spręsti JTO.

Vyt. Kasytis.

Abi Korėjos bus sujungtos į vieną valstybę

Indijoje, Lucknow, Pacifiko
Santykių Institutas buvo suau-
kė konferenciją, kurioje daly-
vavo daugumos Azijos tautų, o
taip pat JAV ir Kanados atsto-
vai ir svarstė klausimą, kokie
veiksniai įneša nesutarimo į va-
kariečių ir nekomunistinių Azi-
jos kraštų santykius. Buvo pri-
eita prie tokių išvadų:

1. Pirmoji priežastis esanti rasiniai išskiriami, ypač ryš-
kiai pasireiškę P. Afrikoje. Dėl to
ir Indija negalinti įsiliesti į
glaudų Commonwealth bend-
ravimą.
2. Vakariečių siekimas Aziją
pajungti savo politikos sieki-
mams.
3. Azijos baimė dėl vakarie-
čių ekonominio vyravimo.
4. Vakariečių linkimas pa-
remti konservatyvius ar reak-
cionieriškus gaivalus Azijos
kraštuose, kur iškyla naujas na-
cionalizmas.
5. Baimė, kad vakariečiai pa-
naudos Azijoje atominę bombą.
6. Įtarimas, kad JAV savo
konfliktą su Rusija ruošiasi
spręsti Azijos teritorijoje.

Prancūzija prašo 3,1 bilijonų

Į Vašingtoną atvyko Prancū-
zijos karo ir finansų ministeriai,
kurie 20 divizijų apginklavimui
prašo paramos veik 3,1 bilijonų
dolerių. Derybos prasidėjo kra-
to gynybos ministerijoje. Ame-
rikos oficialūs asmenys parei-
škė, kad pageldajamoji suma
esanti perdidelė, bet busių duo-
to kiek. Be to, JAV vykdystan-
čios savo pažadus paremti
Prancūzų Indokinijoje.

Pavojus Turkijai ir Iranui

Iš Turkijos gauta dar nepa-
tvirtintų žinių, kad sovietai kau-
pia kariuomenę Turkijos ir Ira-
no pasienyje. Turkijos pasieny
prie Kars esą sukauptos 6 di-
vizijos. 4 iš jų esą apmokytos
partizaninėms kovoms ir esą
skiriamos paremti kurstomus
sukilti kurds. Jėgos esą su-
kauptos ten, kur Turkija susisie-
kia su Iranu.

Neįklimpti Azijoje

Spalio 14 d. Churchill pasakė
kalbą, kurioje pebrėžė, kad
Korėjos laimėjimas negali su-
kelti klaidingo saugumo supra-
tumo jausmo, nes pavojus, ypač
Europai, yra didelis. Svarbiaus-
ia, esą, kovoje prieš komuniz-
mą neįklimpti Tolimuosiuose
Rytuose.

Senasis politikos vilkas, ma-
tyt, laukia, kad komplikacijos
Indokinijoje didės ir būtų linę-
jų laikiniai pacukoti, kad tik ne-
būtų susilpnintos pozicijos kitur.

Demonstracij prieš Churchillį

W. Churchill viešint Kopen-
hagoje, jam su žmona važiuo-
jant per miestą, virš jo automo-
biliaus sprogo miniatiūrinė
bombelė, pažėrusi lapelių, jį
vadinančių karo kurstytoju bei
organizatoriumi. Kai paaiškinant
ši incidentą Churchilliiu priminė,
kad mieste yra komunistų,
jis pasakė: "Matau, kad jie ma-
ne sveikina".

— LONDONAS. — Iš D. Bri-
tanijos į Korėją išvyko jau tre-
čias kariuomenės transportas.

Ko bijo Azija?

Indijoje, Lucknow, Pacifiko
Santykių Institutas buvo suau-
kė konferenciją, kurioje daly-
vavo daugumos Azijos tautų, o
taip pat JAV ir Kanados atsto-
vai ir svarstė klausimą, kokie
veiksniai įneša nesutarimo į va-
kariečių ir nekomunistinių Azi-
jos kraštų santykius. Buvo pri-
eita prie tokių išvadų:

1. Pirmoji priežastis esanti rasiniai išskiriami, ypač ryš-
kiai pasireiškę P. Afrikoje. Dėl to
ir Indija negalinti įsiliesti į
glaudų Commonwealth bend-
ravimą.
2. Vakariečių siekimas Aziją
pajungti savo politikos sieki-
mams.
3. Azijos baimė dėl vakarie-
čių ekonominio vyravimo.
4. Vakariečių linkimas pa-
remti konservatyvius ar reak-
cionieriškus gaivalus Azijos
kraštuose, kur iškyla naujas na-
cionalizmas.
5. Baimė, kad vakariečiai pa-
naudos Azijoje atominę bombą.
6. Įtarimas, kad JAV savo
konfliktą su Rusija ruošiasi
spręsti Azijos teritorijoje.

Prancūzija prašo 3,1 bilijonų

Į Vašingtoną atvyko Prancū-
zijos karo ir finansų ministeriai,
kurie 20 divizijų apginklavimui
prašo paramos veik 3,1 bilijonų
dolerių. Derybos prasidėjo kra-
to gynybos ministerijoje. Ame-
rikos oficialūs asmenys parei-
škė, kad pageldajamoji suma
esanti perdidelė, bet busių duo-
to kiek. Be to, JAV vykdystan-
čios savo pažadus paremti
Prancūzų Indokinijoje.

Pavojus Turkijai ir Iranui

Iš Turkijos gauta dar nepa-
tvirtintų žinių, kad sovietai kau-
pia kariuomenę Turkijos ir Ira-
no pasienyje. Turkijos pasieny
prie Kars esą sukauptos 6 di-
vizijos. 4 iš jų esą apmokytos
partizaninėms kovoms ir esą
skiriamos paremti kurstomus
sukilti kurds. Jėgos esą su-
kauptos ten, kur Turkija susisie-
kia su Iranu.

Beabejo visa tai liečia sovie-
tų zoną. O daugiausia dėl to
pavojaus vengram, kuriem kito
kelio be rusų zonos nėra.

Rytų Vokietija "balsavo"

Komunistiniai šaltiniai skel-
bia, kad praėjo sekmadienio
rinkimuose Rytų Vokietijoje da-
lyvavę 97% visų balsuotojų.
Rinkimai praveisti grynai bolše-
vikiškai, su vienu sražu ir be-
veik viešai. Balsuotojai turėjo
eiti pirmiausia gauti balsavimo
atžymėjimą ant savo asmens
dokumento, paskum turėjo eiti
prie kito stalo, kur balsavimas
atžymimas sąrašuose ir gauna-
ma balsavimo kortelė, kurią
reikia įmesti į atvirą čia pat
esantį dėžę. Nebalsuoti arba
neįgijami balsuoti neįmanoma.
Neįgijamam balsui nebuvo nei
kortelės, nei vietos rinkimų
būstinėje, kur galima būtų ko-
li atžymėjimą padaryti. Sunai-
kinti kortelę komunistai ir čekistai

akyse beabejo mažai kas turėjo
drąsos. Į balsavimo būstines
buvo organizuojamos eisenos
viešam bendram balsavimui.
Viskas kaip Sovietų Sąjungoje
ir satelitų okupuotuose kraš-
tuose.

Išduos rusams

Austrijos vidaus reikalų mi-
nisteris paskelbė, kad nebe-
galint toliau spjrtis sovietų spau-
dimui, "apgailėstaudamas turia
pranešti, kad kiekvienas, kuris
peržengs sieną bus sugautas
Austrijos organų, bus atiduotas
okupaciniams organams".

Beabejo visa tai liečia sovietų

zoną. O daugiausia dėl to
pavojaus vengram, kuriem kito
kelio be rusų zonos nėra.

Tėviškės žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND
SAVAITRAŠTIS

Redaguoja Redakcinis Kolektyvas
Redaktorius Dr. A. Šapoka

Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R. C. Cultural Society of Canada

Prenumerata Kanadoje \$3, JAV — \$3 amerikoniški, Australijoje, Pietu Amerikoje ir kitur — \$4 amerikoniški, pusei metu — Kanadoje \$2, visur kitur \$2,50. Atskiras nr. 10 ct.

Adreso pakeitimas 25 ct. (smulkiais pašto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada. Telefonas AD 4265

Žmogiškuoju keliu

Visi žmonės jaučia savo žmogiskųjų kelių nelygumus. Beiešant nevienam tenka ir paslysti ir nupulti, bet dažniausiai ir vėl prisikelti.

Tačiau kalbėti apie tai nemėgstama. Klekvienuoliau papasakoją apie būtus ir nebūtus žygdarbius, kiekvienas skubėdamas save teisina, tikrai poestas atvirai ir drąsiai prisipažįsta:

Slidus ir nuodėmingas mano kelias,
bet aš visvien tolyn judu;
dar niekad nejutau taip širdį geliant
ir neturėjau tiek žaizdų.

(Pr. Kozulis)

Tačiau ar mažą ką širdis gelia? Ar daugelio lužų priežasčių negalima būtų rasti slapčiausiame žmogaus viduje?

Kūrėjo teisė

Žmogus nesutalpina savo planų, lūkesčių ir vilčių kasdienio gyvenimo rūpesčiuose. Priėmęs ir duonos ir dar pie duonos, jis viestiek veržiasi kažin kur aukščiau ir giliau, jausdamas reikalą paklausti savo vidaus kūdėsio.

Sėdėjęs neseniai tarp atšalusio kataliko ir mąstančio protestanto, kuris visuomet su savimi nešiojasi rožančių. Buvo kalbama apie tikėjimą, apie visų dalykų kūrėją. Atvėsus katalikas išplėtęs akis klausėsi įdomaus protestanto samprotavimo:

— Yra Dievas, Juozai! Tai įrašyta mūsų širdyse. Žiūrėk, sapne Jį jaučiame, nors atsidusę nežinome, kas ir kaip. Per visą savo gyvenimą niekad nestabdžiau savo žmonos nuo kat. bažnyčios, o ir pats mėgstu ją aplankyti...

— O taip, — pagaliau atsiliepė katalikas. — Dievas yra... Žinau ir aš tai. O tikėjimas įgautas jėgos nuo gero pamokslininko...

Tada prisiminiau norvegų rašytoją, konvertitę Sigrid Undset, kuri, rašydama apie savo atsivertimą, pažymėjo:

— Trokštame rasti vadovų ir mokytojų, kurie galėtų mus kuo nors išmokyti; ilgamės vadovų, kurie mums įsakinėtų ir drausytų; norime jausti prie savęs ką nors, kuriuo galėtume pasitikėti, kuriuo galėtume stebėtis ir kartu mylėti. Net, nebūnant labai pastabiu, galima buvo jau mano jaunystės laikais pastebėti, nors tas autoriteto reikalas dar tuomet nesireiškė tokiomis patologinėmis formomis, kaip vėliau. Tačiau ar ne dėl to trokštame autoriteto, kad esame iš tikrųjų suverti paklusti valdžiai, turinčiai į mus vienintelę tikrą teisę — teisę Kūrėjo, kuris mus sutvėrė — pasiduodant mūsų "auctor vitae"?

Kada tas rašytojos išryškintas autoriteto ilgesys stipresnis? Be abejo, tada, kai žmogus jaučia savo kelių trupumą, kai jo akys pradeda neįžiūrėti ryškesnių kontūrų akimirų sūtemose. Tai, ką išsprusis rašytoja pasakė ryškiais ir tvirtinčiais žodžiais, amas nekarštas katalikas išreiškė paprastu tvirtinimu: "Tikėjimas įgautas jėgos nuo gero pamokslininko..."

"Parapijos ambasadorius"

Praejusį sekmadienį dalyvaudavau anglų katalikų pamaldose. Pamokslą sakė gyvos dvasios vidutinio amžiaus kunigas. Jis aiškino tiesą apie Švč. P. Marijos dangun poėmimą su kūnu, o klausytojai — mačiau — įsmeigę akis klausėsi.

Kai kunigas paminėjo anglikonų Bažnyčios vadovybės negiamą nusistatymą tos tiesos atžvilgiu ir jos priekaištus Šv. Tėvui, kuris, skelbdamas šią dogmą, esą skaldęs Bažnyčią — jis pabrėždamas pasakė:

— Puolamas ne tik Šv. Tėvas, bet ir eiliniai kunigai. Kodėl? Ogi norima pakirsti autoritetą, kuris palaiko žmonių tikėjimą. Tačiau kunigas jau yra parapijos ambasadorius ir, jei jis puolamas ir šmeižiamas, tuo pačiu puolama ir šmeižiama visa parapija. Jūsų tad pareiga budėti ir ginti savo dvasios vadas...

Taigi, žmonės, pasak S. Undset, trokšta vadovų ir mokytojų, ilgisi autoritetų, tačiau — iš antros pusės — visuomet yra žmonių, kurie stengiasi autoritetą sumiekinti, pažeminti.

Tačiau, mano nuomone, ypatingo dėmesio verti šio anglų kunigo žodžiai: "Jei kunigas šmeižiamas, šmeižiama tuo pačiu ir visa parapija..." "Kodėl? Dėl to, kad visi kunigai sudaro vieną bendruomenę, vieną gyvą organizmą, mistinį Kristaus kūną. Kunigas tą bendruomenę, tą organizmą, tą mistinį Kristaus kūną atstovauja Dievo akivaizdoje. Kunigas yra savo parapijos atstovas; jo maldomis padidimos visų parapijiečių maldos. Jeigu tad atstovas išleidinėjamas, išleidžiami ir tie; kuriuos jis atstovauja.

Siauras egoizmas

Neveltui sako patarlė, kad kiekvieno nagai į save lenkti. Ne be reikalo senovės išminčiai tvirtino reikalą kiekvienam pažinti save. Save pažinus, galima eiti toliau — tobulinti savo asmenybę, kaip šakas, genėti įvairias ydas.

Egoizmas yra artimo meilės priešas. Jei jis išauga, išbuoja, žmogus visur mato tik savo nuopelnus ir savo naudą.

Tas egoizmas ardo paprastą sugyvenimą; jis, tačiau, griečia, ir dvasinius saitus, kurie palaiko bet kokią organizuotą veiklą.

S. Undset teisingai pastebėdvi priežastis, kurios norvegų tautai kliudo įsilieti į Kat. Bažnyčią:

— Viena, tai mūsų nenoras pamesti savo asmenines, pamėgtas svajas ir baimę, kad mokomoji Bažnyčia gali mums liepti ką išsižadėti. Antra, tai papiktinimas, kurį iššaukė blogi katalikai įvairiais laikotarpiais — senaisiais ir naujaisiais...

Šitas siauras egoizmas ir šiandien kliudo gražiai prisiskleisti tėvų tikėjimui tremtyje. Ar ne egoizmu vadovaujasi tie, kurie, palikę žmonas Lietuvoje, svetur apgaudinėja valdžios įstaigas ir metrikuojasi su naujai sutiktosiomis? Ar ne egoizmu grindžia savo elgesį tie katalikai, kurie tuokiasi su

Informacija ir propaganda

JAV viešosios nuomonės formavimo priemonės — spauda ir radijas — vis dažniau panaudojamos informuoti apie sovietus ir net išdrįsta Lietuvos vardą paminėti. Toji informacija nukreipta karine linkme. Didele atsidėjimu analizuojamas sovietų karinis pajėgumas, jų geopolitinė padėtis, ūkis, socialinė struktūra. Kaip bebūtų keista, tačiau politikų vairuoją organai yra atsilikę. Gal būt nenusidėsiu paminėjęs komunizmo kaltinamo prof. Lattimore žodžius, pasakytus 1950. X. 2, kad State departamente vyrąja politinis chaosas. Tas chaosas ypač ryškus Tolimųjų Rytų politikoje.

Tiesą, šį rudenį JAV pradėjo politinę ofenzivą, kurios pradžia sutapta su laimingu persilaužimu Korėjoje. D. Achesono pareiškimas JTO pilnatyje, spėliojamas ultimatumas sovietams, kad jie praverėtų geležinę uždangą, leistų pavergtom tautoms apsispresti, visiškai nusiginkluoti, kontroliuoti atominį ginklą ir laisvai ūkiškai bendrauti. Šie klausimai vėl įstringa JTO žodžių raizginyje, o ypač palietus klausimą raudonosios Kinijos.

Tačiau amerikiečių propaganda stovi ant molinių kojų. Jie vengia net išskirti konkrečius klausimus. Taigi propagandos, kuri ne vien faktus pateikia, bet ir formuoja nuomonę, amerikiečiai neturi. "Voice of America" tik informuoja. O už geležinės užtvartos tautos laukia ne padrikų faktų, bet idėjų. Pavergtos tautos eis mirti ne už faktus, bet už idealus. Tų idealų sąmoningai vengiama skleisti.

Septyni pradai

William I. Nichols, buvęs JAV State Departmente II pasaulinio karo metu, savitarastyje "The Week", 1950. IX. 30, paskelbė pradžius rusų tautai išlaisvinti. Jis nurodo, kad sovietai nūdien valdo apie 800 mil. t. y. trečdalią pasaulio gyventojų. Sovietų branduolys — 200 mil. susideda iš apstybtų tautybių ir rasų. Tie milijonai laukia nurodymų, aiškių gairių ir vakariečių idealų.

Nichols laiko esminius šiuos septyniuosius skelbtinus pradus:

1. Jūsų bažnyčios bus atidarytos. Tikinčiųjų persekiojimas nūdien esąs sovietuose, bus panaikintas.
2. Jūs galėsite laisvai keliauti, nes geležinė užtvarta bus panaikinta.
3. Jūs galėsite daugiau pirkti, nes pragyvenimo lygmuo bus žymiai pakeltas.
4. Jūs galėsite turėti savo žemės, kai dabar 40 mil. valstiečių yra pavergti. Laisvė turėtų įsigyti esanti magiška ir turinti rusus suvylioti.
5. Nebus daugiau vergystės —privalomo darbo stovyklos bus panaikintos. Šiuo metu esą 12-15 milijonų pavergtųjų.
6. Jūsų tauta bus laisva. Sovietai susideda iš 100 tautybių ir rasų, kurios ateityje turės laisvai apsispresti ir laisvuose rinkimuose išrinkti sau vadus. Tautoms palikti laisvę atskirai gyventi ar sudaryti regionalines federacijas.

kito tikėjimo žmonėmis nekatalikų šventyklose?

Mažutėlių visuomet savo tarpe turime, bet nestinga ir papiktinančių...

Štai dėl ko žmogiškas kelias sunkus. Lengvesnis jis būtų, jei visi jaustų gyvą Dievą savo sieloje, jei gaivintų karštesnę artimo meilę, jei gyventų gyvo tikėjimo dvasia.

J. Kuzmickis.

7. Pasaulio taiką patikrina JTO.

Kiekviena tauta turinti būti įtikinta, kad ji laisvai viduje tvarkysis, o jį nuo išorės pavojų apdraus JTO.

Netobulas receptas

W. I. Nichols siūlo atstatyti tai kas buvo prieš bolševizmą išskyrus tautų apsisprendimą, t. y. Rusijos padalinimą.

Atidaryti bažnyčias, laisvai keliauti, daugiau įpirkti, turėti savo žemės, panaikinti vergystės stovyklas daug sako, tačiau dar ne viskas. Propagandos uždavinys, įtikinti sovietų pilietį, kad ne vien bet kuriuo verslu besiverčiąs galės laisvai pasiturinti gyventi, bet naujus dvasinius pradus patiekti.

Ūkininkams žadama žemės. O kas darbininkams, miestelėnams ar laisvoms profesijoms? Kodėl jis tyli dėl bolševikų atsakomybės už didįjį nusikaltimą: ištisų tautų išužudymą? Kokią jį numato santvarką ūki, socialinėje ir kultūrinėje srityje?

Jei Nichols laiko kapitalizmą tobulybe, tinkančia slavų tautoms, tai būtų didelis nesupratimas.

Šeštasis pradus yra įdomus, nes pirmą kartą istorijoje rusiškojo imperializmo aukoms žadama laisvė. Tautinio apsisprendimo pradą įgyvendinant, Rusijos imperija teoretiskai būtų išdalinta. Tariau: teoretiskai, nes Sibire sovietai yra padarę didelį tautų mišinį. Ten apgyvendintas slaviskas elementas daug kur persvers vietinius gyventojus. Kurio būdu ten bus įgyvendinamas tautų apsisprendimas, jei kolonistai turės persvarą?

Amerikiečiai, kalbėdami apie tautų apsisprendimą, turi ūkiškų kėslų: vyrauti Sibire ir naudotis jo žaliavų ištekliais. Tautų apsisprendimą sovietų valdytoje Europos dalyje išpradžiū būtų nesunku įgyvendinti. Ukrainiečiai, gudai, Kaukazo tautos jau seniai svajoja apie laisvę. Jei kaikiurios tų tautų, anksčiau ir nebuvo nepriklausomos, tačiau jos bent turi laisvės instinktą ir tradicijas. Sibiro ne visoms rasinėms atskai-

GEDIMINAS GALVA.

loms ar tautiniams junginiams priskirtinos tos savybės. "Nedalomosios Rusijos" atstovai, kuriems priklauso veiki visi politiniai emigrantai neabejotinai kovos prieš tautų apsisprendimą. Juk dar neseniai net State department leido Krenskiui įtikinėti, kad Pabaltijis turis priklausyti Rusijai, nes jį ten turinti gyvinių uždarinių...

Šios pastabos dėl pačių pradų visai nesietinos su metodais, kurie turėtų būti skirtingi kiekvienai pavergtai tautai. Verta nusistebėti, kad net šiuo metu, amerikiečiai nėra pabudę iš miego padėti toms tautoms, kurios ryžtingai kovoja už laisvę. Niekas neginčija, kad yra reikalinga propaganda sovietų iš seno valdomoms tautoms, bet ji dar būtinesnė prieš dešimtmetį pavergtom ir ryžtingai kovojančioms.

Metodai

Netolimoje praetyje ne kartą pasaulis buvo ne vien apgautas, bet ir nuviltas. Praeįjusio karo metu santarvininkų propagandiniai arkliai — Atlanto pradai, JTO konstitucija — tapo nusigyvenusias kuineilias. Pirmieji palaidoti, antroji išugdė plepių organizaciją, kuri, tarytum nepilnametė, paskirti nelabai rimti globėjai.

Pasaulis pergryvendamas milžinišką krizę, turėtų domėtis ne tiek įvairių ligų pašalinimu, bet nusilpusio organizmo sustiprinimu. Nūdien būtų metas pabusti vadovaujantiems, o ypač vadovaujantiems, kad padėjus rimtus pamatus ateities pastatiti. Bolševizmo sunaikinimas yra jėgos pradų išraiška. O kas toliau?

Nicholas egzistencbiologinė propaganda ne tik nekaltai apie kovą prieš blygybę, betgi nesumoja patiekti esminių pradų, kurie leistų paspardėti viluomet buvusius pavergtiems rusams. Ten reikalingi kitokie metodai negu amerikiečiams. Rusuose neatkursi carinio kapitalizmo ir neįvesi kolonijinės sistemos, kuri jau atgyventa net Tolimuosiuose Rytuose.

Pasaulio nudvasėjimas ir

įilpimas egzistencbiologinio se rėmeluose yra visų blygybių šaknys. Tuo metu įsigali Niccolò Machiavelli, kuris netikėjo į Dievą ar vėlinį, apipavidalinti "kunigaikščiai", kurių verslas tik propagandiniai tikslais patiekti kaikiurios pradus, pav., Atlanto, kad vėliau juos savo kojomis sutrypus į purvyną. Štai kodėl dabar iškyla toks menkutis klausimėlis — propagandos metodai.

Nes ir Nichols neapgalvotus propagandos pradus turėtų priimti, nors ir toji nusigyvenusi JTO. Ne, turėtų būti bendri: bolševizmo pavergto pasaulio išlaisvinimas. Jų taikymas turėtų būti pavestas specialistams. Kiekviena tauta, siekianti laisvės, turėtų būti suprasta ir jai taikomi propagandos pradai pritaikyti. Skelbiamieji pradai vėliau turi būti įgyvendinti, kad netaptų pasauli apgaule.

JAV gyventojai ir jų pasiskirstymas

Neseniai JAV įvyko visuotinis gyventojų surašymas. Surašymo metu visa JAV teritorija buvo padalinta į 500 didelių rajonų, kuriuose buvo įsteigta apie 200.000 atskirų punktų. Didžiulė armija surašinėtojų pasisklipo po visą kraštą nuo Atlanto iki Pacifiko krantų. Jų susisiekimo priemonės buvo įvairiausios, žiūrint atstumų ir kitokių galimybių. Vieni surašinėtojai jojo raiti arkliais, kiti — automobiliais naudojosi, tretii — geležinkeliais važiavo, ketvirtii — net lėktuvais skrido, o vienoj apylinkėj — esą — teko šauktis net helikopterio pagalbos, kad visus, o visus, žmones pasiekus. Jei kurie buvo užmiršti ir Dievo bei žmonių...

Dabartiniu metu spauda jau skelbia to vėliausiojo ir itin tiksliai atlikto surašymo duomenis. Pasirodo, kad surašymo metu JAV gyveno 150.520.198 gyventojai, t. y. 19 milijonų daugiau, negu buvo 1940 m. surašymo metu. Kaip surašinėjimo komunikatas teigia, dar ne viena dekada nebuvo radusi tokio didelio gyventojų padaugėjimo JAV kaip ši paskutinoji.

Iš 48 jungtinių valstybių New Yorko "šteitas" užima pirmą vietą, su 14.743.210 gyventojų. Toji valstybė ilgą laiką pirmaavo. Vienok kiti "šteitai" — susilaukė didelių pasikeitimų. Pav.

Kalifornija — iš 5-tos vietos, atsisisto į 2-ą ir šiuo metu turi 10.472.348 gyventojus. Trečią vietą užima Pensilvanija — 10.435.965 gyventojai, o ketvirtą — Illinois, 8.696.490 gyventojų. 80% JAV gyventojų gyvena 28 valstybėse, likusiose 20 — labai retai apgyventos.

Motery daugiau negu vyrų

Jungtinės Amerikos Valstybės turi 106 miestus, kuriuose gyventojų yra daugiau 100.000. Juose gyvena 44.000.000 gyventojų, t. y. 30% visų JAV gyventojų.

Penki miestai turi virš milijono gyventojų. Pirmą vietą tenka Naujorkui su 7.841.023 gyventojais. Toliau seka Čikaga, Filadelfija, Los Angeles ir Detroit. Šiuose penkiuose miestuose miestuose gyvena 10% visų JAV gyventojų. Pati sostinė Vašingtonas — teturi vos 792.234 gyventojus ir užima 11-tą vietą miestų eilėje.

Tirščiausiai apgyventa vietovė (ir visame pasaulyje) yra sėla Manhattan, New Yorke. 22-ųjų kv. mylių plote gyvena 1.938.551 gyventojas, t. y. 88.116 žmonių vienoi kvadratinėj mylio. Rečiausiai apgyventa yra Nevada — vos 1,4 žmonių kvadratinės mylios plote.

Pirmasis gyventojų surašymas JAV siebino žmones perdideleli vyrų pertekliumi. Dar net 1940 m. surašymo duomenys rodė, jog JAV-bėse 1.007 vyrai atliko 1.000 moterų, tačiau paskutiniojo surašymo duomenys — besurado 1.000 moterų tik 993 vyrus. Taigi, nebeįsėina nė po "pilną" vyrų...

Mažėja gimusių užsieny procentas

Nežiūrint didokos imigracijos, JAV-bėse mažėja skaičius tų gyventojų, kurie gimę užsieny. 1940 m. buvo 9% gyventojų, gimusių nei JAV, o dabar jų skaičius kritęs iki 7%.

Be to, paskutiniojo surašymo duomenys nustatė, jog JAV-ėse juodosios rasės prieaužis yra didesnis, negu baltosios.

Kiek dirbančių žmonių

- Dirbančių žmonių rasta 65-100.000:
1. Fabrikuose dirbančių — 45.541.000 — 70%.
 2. Žemės ūki darbininkų — 8.507.000 — 13%.
 3. Valdinių ir tarnautojų valdinėse įstaigose — 5.900.000 — 9%.
 4. Karluomenės daliniuose — 1.468.000 — 2%.
 5. Bedarbių — 3.689.000 — 6 procentai.
- Dirbantieji yra susiorganizavę į darbininkų unijas, kuriuose narių skaičius siekia 15.600.000. Patiekiasis dirbančiųjų skaičius dar neapima privačių biurų tarnautojų ir žmonių, dirbančių pripuolamius darbus. (Nukelta į 3 psl.)

Gal Stalinas nekomunistas?

dr. Paukštis gal gali prisiminti visojė Sov. Sąjoe giedamą "Stalino giesmę", kur atgiminių principas yra išreikštas šiais žodžiais: "Kiekvienam — pagal jo nuopelnus. Toks yra Stalino įstatymas!" Argi tai ne tas pats kapitalistinis principas, prieš kurį rašo Paukštis? Juk žadama duoti tiek, kiek naudos kas padaro. Taip ir vykdoma. Ne vien drg. Paukštis, bet visli žino, kad, pav., kolchozuose šeimoms duodama duonos ir pinigų tik pagal išdirbtų dienų skaičių. Dėl to tai ten dar gali šiaip taip išmisti gausios suaugusių ir darbingų šeimoms, bet badauja daugiausiai ir motinų su mažais vaikais šeimoms. Pagal reikalą joms neduoda nei vieno grūdėlio.

Visokie artistai, sporto čempionai, menininkai, literatai Sov. Sąj. gauna pasakiškas algas. Žinoma, jei jie tarnauja režimui. Kas, pav., nežino, kad toks velionis A. Tolstojus galėjo turėti ne tik vilą, bet net du automobilius. Kas neatsimena, pav., lietuvius nustebinusių ir prajuokinsiu pirmų okupantų rusų klausimu Lietuvoje 1940 m., kodėl čia taip daug artistų? Nes Sov. Rusijoje tik artistams ir diplomatų bei aukštų pareigūnų žomnoms bei dukroms, leidžiama dėvėti šilkines kojines. O Lietuvoje matė beveik visas moteris jas dėvinčias. Kas nežino, kaip gyvena sovie-

ti diplomatai, apie kurių liukšus Naujorko priemiestyje ir "T2" jau buvo rašyta? Ar drg. Paukštis neatsimena visą pasaulį prajuokinsio skandalo, kai draugė Litvinovienė Tautų Sąjungos posėdžio metu įvykiungo baliuje Zenevoje pasirodė žerinti briliantuos, o vienas žurnalistas tą išvilko į viešumą ir draugas užsieny r. komisaras buvo priverstas viešai teisintis, "kad tai netikri briliantai buvę. Kas nežino kaip gyvena, dabar ir aukso antpeičais pa-pošti sovietiniai generolai bei maršalai. Juk visi keliauninkai pasakoja, kad su jais negali lygintis nei Azijos satrapų ištai-ga. Ar nematė, pav. drg. Paukštis foto nuotraukų kad ir iš angly maršalo Montgomery sutikimo Maskvoje per jo vizitą Žukovui. Koks jis ten paprastusias ir kuklus atrodo tarp tų poviškos išvaizdos satrapų.

Apie komunizmo kilnumą galima buvo kalbėti, jį garbinti, kol nebuvo, kur pasižiūrėti, kaip jis atrodo. Bet ne šiandien. Nes komunistinis bolševizmas yra tik blogiausias rūšies valstybinis kapitalizmas. Blogesnis už kapitalizmą privatųjį, nes dar ir prievartą vartoja.

Kapitalistas darbo žmogų išnaudoja priversdamas jį dirbti kapitalo naudai, nes jis valgyti nori, o bolševizmas pastato darbininką į darbą prievarta ir jį vistiek marina badu. St.

Torontiečiai statys naują bažnyčią

Seniau atvykę lietuviai ir krikščionių maldos namus. Jie džiaugėsi darbu, nors niekas jiems už tai nemokėjo, jie aukojosi ne tik savo darbą, bet sunkiu bedarbių metu, bet surado ir vieną kitą dolerį bažnyčios medžiagai pirkimui, nors pinigų jie patys labai stokojo. Jų auka darbu ir pinigais gali būti pilnai prilyginta tai neturtingosios našlės aukai, kuri minima šv. Luko evangelijoje. Jie dirbo ir aukojosi ne savo asmeninės laimės labui, ne savo žemiškų turtų didinimui, bet kad būtų gyvi per amžius, kad jų turtai nebūtų pasiekiami nei kaidims, nei vagims. Jie džiaugėsi ir didžiuojosi savo darbu. Ne tik jie vieni, bet ir naujai atvykusieji tautiečiai, be jokio skirtumo, susikaupia bažnyčioje maldai, linksminasi bei šviečiasi salėje. Džiaugiamės pirmųjų ateivių darbu ir kartais stebimės, kad toks mažas būrelis, palyginus su dabar atvykusių skaičiumi, padarė tokį didelį ir naudingą darbą.

Deja, jau mūsų tiek daug esama, kad nebesutelpame melstis bažnyčioje, o taip pat ir salė mūsų reikalams per maža. Mes esame reikalingi didesnės bažnyčios, kad sutilptume visi kartu pasimelsti viduje ir, kad nereiktų stovėti gatvėje. Mums reikalinga patalpa salei, vaikų darželiui, mokyklai kambariai, parapijos bibliotekai bei kitiem parapijos kultūriniais darbams. Visa tai jau senai mes jautėme, kol pagaliau šiais metais, spalio mėn. 1 d. visuotinis parapijos susirinkimas nutarė

rinkti pinigų naujos bažnyčios statymui. Tam reikalui sudarytas Bažnyčios Statymo Fondas. Išrinkta šiam reikalui atskira valdyba. Visi bažnyčios statymui gauti pinigai aukomis bei iš įvairių suruoštų pramogų bus laikomi atskiroje banko sąskaitoje ir naudojami tik visuotinam parapijos susirinkimui nutarus statyti bažnyčią. Jie nebus naudojami jokiems kitiems reikalams.

Didelis darbas laukia mūsų: ne tik Bažnyčios Statymo Fondo Valdybos, bet ir visų lietuvių katalikų. Mes turime dirbti ir aukoti šios mūsų šventovės pastatymui, kad nebūtų apie mane lūpomis, jų širdys toli nuo manęs" (Mato 15-8). Mūsų katalikiškasis tikėjimas turi būti pagrįstas darbais. Kiek motina atsižada savęs, savo malonesnio kėsnio savo vaikui, tiek jai yra brangus jos kūdikis. Kiek mes prisidėsime prie savo parapijos naujos bažnyčios statymo aukomis, vėliau gal darbu, tiek mums yra brangi Kristaus įsteigtoji Katalikų Bažnyčia, tiek mumyse yra gyvas tikėjimas.

Darbas yra didis, bet, "jei du iš jūsų susitars žemėje kurio nors dalyko melsti, bus juodviem padaryta mano Tėvo, kuris yra danguje" (Mat. 18-19). Mūsų čia yra ne du! Mūsų yra jau tūkstančiai! Mes galime lengvai pastatyti naują bažnyčią, jei mumyse rusės Dievo ir tėvynės kibirkštėlė. Kiek daug mes būtume savo tėvynės parakelėse pastatę kryžių už mielą

darbą yra didis, bet, "jei du iš jūsų susitars žemėje kurio nors dalyko melsti, bus juodviem padaryta mano Tėvo, kuris yra danguje" (Mat. 18-19). Mūsų čia yra ne du! Mūsų yra jau tūkstančiai! Mes galime lengvai pastatyti naują bažnyčią, jei mumyse rusės Dievo ir tėvynės kibirkštėlė. Kiek daug mes būtume savo tėvynės parakelėse pastatę kryžių už mielą

Kelias į Korėją

Stalinui kelias į Korėją buvo atidarytas 1943 m., kada Rooseveltas sutiko su Rusijos reikalavimais: 1. užleisti Sovietams Sachaliną; 2. internacianalizuoti Dairen; 3. atstatyti rusų laivyno bazę Port Arthur uoste; 4. leisti rusams naudotis Mandžūrijos geležinkeliais; 5. okupuoti Korėją iki 38 paralelės.

Kodėl užimti Korėją? Kad atkavus japonus — atsakė Stalinas. Ir kodėl iki 38 paralelės? Tai žinojo Stalinas, bet ignoravo Rooseveltas, kad Petras Didysis 1700 metų pabaigoje buvo pramatęs panašų dalyką. Ji 1945 m. raudonoji armija įvygiao Korėjon, kai karas jau buvo pasibaigęs.

Kodėl dar žygiuoti? — užklause Vašingtonas. Kad nuginklavus japonus — atsakė Stalinas.

Tik tada MacArthur suprato pavotojų ir pasiuntė 50.000 žmonių, kurie turėjo atsiverti 250.000 rusų kariuomenės, vadovaujamos generolo Kistiakovo. Ir kodėl siunčiate amerikonus į pietų Korėją? — klausė rusai. Kad nuginklavus japonus — atkirtogen MacArthur.

Bernabas.

Geriausiai ginkluota kariuomenė

Dabar suimant atkirstuosius š. korėjiečių dalinius amerikiečiai įsitikina, kad jų būta geriausiai ginkluotų karių pasaulyje. Dalinius nuginkluojant ginklų prieverčiamos krūvos.

— VARŠUVA. — Lenkija pasirašė prekybos sutartį su Pakistanu. Apyvarta \$36.000.000.

kraštą mūsų žuvusiems kovotojams pagerbti? Deja, mes negalime melstis savo tėvynėje prie išlaužytų ir pamiektų kryžių ir bažnyčių už mūsų ištrėtuosius bei žuvusius, mes negalime ten nei naujų kryžių nei maldos namų statyti.

Tebūnie šios bažnyčios statymui Tavo auka, mielas Tautietie Katalike, permaldavimu Dievo už Tavo brolių, sesę, tėvą ar motiną, žuvusius tėvynėje ar išvežtus iš jos, tebūnie — išprašymui laisvės mūsų tautai!

Aišku, mes norime turėti erdvią ir mums tinkamą bažnyčią, mes ją ir turėsime, nes mes esame vieningi mūsų tikėjimo ir tautos reikaluose. Mes džiaugsimės savo darbo vaisiais — nauja lietuvių katalikų bažnyčia Torontel

Bažnyčios Statymo Fondo Valdyba.

P.S. Aukas ir laiškus bažnyčios statymo reikalui prašome siųsti šiuo adresu: Toronto Lietuvių R. Katalikų Bažnyčios Statymo Fondui, 941 Dundas St. W Toronto, Ont. Canada.

Išvartas paskutinis kunigas iš Maskvos

Laikraštis "Temoigne Christian" paskutiniame savo numeryje išspausdino savo bendradarbio pasikalbėjimą su neseniai iš Maskvos grįžusiu Tėvu Thomas. Jis pabrėžė, jog ištrėmimas įvykęs be jokios asmeniškos jo kaltės. Tačiau Sovietų vyriausybės žygis jo nenustebino. Šitokių dalykų ten visada galima laukti. Bolševikai, nežiūrind, kad įstatymai laidoja kulto laisvę ir kad šv. Ludviko maldykla iki šiol šiaip taip buvo toleruojama, užėmę vadinamą tautinių katalikiškų bažnyčių liniją, negalėjo toliau pakęsti tikrosios katalikų maldyklos Maskvos centre.

Vieną kartą prisistatė Religijų ministerijos atstovas, lydimas dviejų tariamų lietuvių, kurių Tėv. Thomas niekad maldykloje nebuvo matęs ir vėliau nematė, ir paprašė atiduoti maldyklos raktus, pareikšdamai, jog esąs naujas bažnytinis komitetas, sudarytas iš Sovietų Rusijos piliečių. Raktus paėmė. Po kurio laiko atsirado kunigas, kažkoks latvis. Jis sakė esąs siųstas Rygos arkivyskupo, kad aptarnautų čia

gyvenančius baltiečius ir lenkus katalikus. Tačiau bet kokius dokumentus parodyti atsisakė. Dėlto tenka abejoti ne tik dėl jo apatralavimo teisėtumo, bet taip pat ir dėl pačios kunigystės.

Tėvas Thomas toliau nurodė, jog Maskvoje šiuo metu gyvena arti 15.000 katalikų. Daugelis iš jų yra uolūs tikintieji, tvirti savo ištikimybėje Apaštalių Sostul. Dauguma jų yra baltiečių arba lenkų kilmės.

Liesdamas bendrai katalikų padėti Sovietų Rusijoje jis jų pavadinimą tragiška. Kur ne kur dar yra užsilikęs vienas kitas senelis kunigas. Bet dauguma jų tegali apaštalauti tik tarp kaštonų sienų. Tikintieji likę be kunigų neretai heroiskam prisirišime prie Bažnyčios, rizikuodami viskuo, renkasi į maldyklas ir suklaupę prieš altorių patys vieni be kunigo gieda šv. Mišias. Apie Baltijos kraštus beveik jokių žinių neturys. Tai ką girdėjęs apie juos yra labai liūdna. Ir ten yra likę tik maža kunigų; ir nežinia ar tie likusieji yra tikrai ištikimi Romai.

KAZYS VERŽIKAS

Ar Amerika tikrai pasiruošusi karui

Cicero, Illinois, USA. — Šita tema yra tikrai jau truputį atsibodusi skaitytojams. Labai jau daug apie tai kalbama ir rašoma pastaraisiais laikais. Vieni sako, kad pasiruošusi, kiti gi pristopyrę tvirtina, kad ne. Faktiniai gi to niekas nežino ir žinoti negali. Jeigu kuris iš numatomų priešų tarsi tikrai žinotų, būkime tikri, jis nedelsdamas pradėtų karą ir klausimas išsispresėtų. Va, kad ir Šiaurės Korėjiečiai Sovietai užsiundė pradėti karą. Matyti jie buvo tikri, kad pergalė bus jų pusėje.

Korėjos įvykiai, be abejonės, bus puikus įrašas Amerikos karų istorijoje, jeigu viskas taip baigsis, kaip dabar atrodo jau baigiasi. Bet vis dėlto, visi žino du dalykus. Visų pirma, Amerika tenai tvartojo tik mažą dalelytę savo viso kariško pajėgumo. Amerikos karo sąjungininkai tenai beveik nedalyvavo, išskyrus, žinoma, pietinius korėjiečius. Amerikos užsienio politikos kairurie veiksniai gerokai mažino jos karišką poziciją Korėjoje. Pagalrai, Jungtinių Tautų Organizacija faktinai trukdė MacArthuro operacijas. Sakau, "faktinai", nes formaliai atrodė kitaip. Tai vienas dalykas. Tai viena Korėjos karo pusė.

Dabar kita pusė, kiti faktai. Korėjos kare nedalyvavo, bent iki šio laiko, milžiniškos rusų ir raudonųjų kinų kariuomenės masės. Taip pat ten nedalyvavo didesniame kiekyje rusų naujieji ginklai. Reikia spėti gi, kad tų ginklų rusai turi apšči ir taip pat neblogų. Kodėl rusai taip darė, galima dabar tik spėlioti. Bet gi faktas lieka faktas, kad Korėjos karas dar nedavė jokio atsakymo į klausimą: ar Amerika yra pasiruošusi pasaulinio karo mastui ar ne.

Suprantama, kad tikrą atsakymą į tą klausimą gausime, kai trečiasis pasaulinis karas bus pradėtas ir baigtas. Šiandien skelbti įvairias statistikas apie būsimų priešų karo pajėgumą yra gerokai netikras ar netgi bergėžias dalykas. Nes gi tikrieji dalykai yra labai sunkiai prieinama paslaptis. O tas, kas lengvai pasiekia spaudos skiltis, dažnai yra kurios nors pusės apgalvotas propagandos įrankis. Bet gi du dalykai šiandien yra visiems žinomi. Tik jų reikšmė dar ne visiems aiški. Tuos dalykus aš čia ir noriu pabandyti aptarti. Yra žinoma, kad Amerika turi du ginklus, kurie gali nulemti karą. Amerika turi tuos ginklus, o Sovietai jų neturi ir turėti negali.

Pirmas ginklas yra tas, apie kurį dabar taip pat labai daug rašoma ir iki įkurtimo daug kalbama. Tai atomo pajėga. Žinoma, kad ne vienas paskutinis šias eilutes tars: "Kokią gi tu čia naujieną pasakei dabar. Tą mes visi puikiai žinome. Amerika turi, Sovietai taip pat turi". Taip. Teisybė. Ir tie turi ir anie turi. Bet čia yra vienas labai didelis ir lemiamas BET. Yra milžiniškas skirtumas atomo pajėga Amerikos rankose ir atominė pajėga Sovietų rankose. Šito skirtumo Sovietai patys labai bijo ir labai privengia stoti į atvirą karą, nors jie ir turi atominę bombą.

Kodėl taip? Apie tai ir apie antrąjį Amerikos nenugalimą ginklų kalbėsime kitą kartą. Cc-

Nacionalsocializmas Vokietijoje dar nemirė

Visų pasaulio politinių problemų centre šiandien vis dėlto tebėstovėja Europa, o iš jos opiūsiu klausimu beabejo yra Vokietijos klausimas. Vokietijos padėtis Europoje yra raktinė, be jos Europos gynyimo klausimo neišspręsi. Dėl to į ją sužūro visi, kam rūpi Europos apsaugojimas nuo komunistinio antplūdžio ir išviso Europos rimties atstatymas. JAV be didelių svyravimų būtų linkusios palengvinti sau našią apginkluojant Vakarų Vokietiją, bet jos sąjungininkės, D. Britanija, o ypač Prancūzija to bijo — pastaroji stovi plectu, nes bijo savo tradicinio varžovo naujo stiprėjimo. Prancūzija nurodinėja pavojų nacionalizmo, kuris galis vėl atnešti pasauliui didelių neramumų.

Norėdamas atsakyti į klausimą ar ištikrųjų yra pavojingas, kad atgimsta nacionalsocializmas, JAV aukštasis komisaras Vokietijai J. Mc Cloy pavedė savo aparatui išaiškinti Vokietijos viešąją nuomonę ir kryptis Amerikoje įprastais statistikos metodais. Gautieji rezultatai, sutraukti į komisaro raportą vyriasybei, pavadintą "Some Background Attitude", pasirodo greičiau paremia prancūzų

būkstavimus, bet ne amerikiečių užsimojimus.

Pasirodo, kad juo toliau nuo karo pabaigos, tuo vokiečiams nacizmas mažiau bausis atrodė. Į klausimą ar nacizmas buvo bloga idėja, 1949 m. galė tik 30% vokiečių atsakė taip. 50% atsakė, kad buvo gera idėja, tik blogai vykdyta, 1946 m. taip atsakė vos 45%. Tik vokiečių rases pranašumu jau mažiau betikima. Jų rasta vos 34%, o prieš 1½ metų buvo dar 43%. Taip pat augęs procentas tų, kurie sutinką, kad karo pradėjimo kaltė tenkamti vokiečiams. 1947 m. su tuo sutikę vos 25%, o dabar — 37%.

Iš nacizmo laikų vokiečiai vis labiau prisimeną teigiamus dalykus, kaip viešuosius darbus, darbininkų globą ir pan., o io ydas ir užtrauktas nelaimės pamirštą. Gautas išpūdis, kad 60% vokiečių esą nacizmo šalininkai. Kartu pasireiškė abejingumas politikos reikalams, bet labai rūpinamasi ūkiniais klausimais. Vos 30% vokiečių pasisakė, kad norį politinės nepriklausomybės, bet 60% reikalaujė ūkinės nepriklausomybės ir 10% abiem atvejais pasisakė abejingai.

Vakariečius betgi raminais reiškinys, kad daugumas vo-

kiečių esą už vakariečius, augęs taip pat Atlanto pakto šalininkų skaičius.

Apskritai iš tyrinėjimų daroma išvada, kad suteikimas vokiečiams visiško savarankumo yra pavojingas, nes, atsistoję ant kojų, jie tikrai grįžtų į nacionalsocialistinę dvasį. Dabar juos prilaukia dar bolševikinis baubas ir amerikiečių gėrybės.

— BERLYNAS. — Jaunuolis, paleidęs raketą su antibolševikiniais atsišaukimais, nubaustas 8 mt. kalėjimo.

Pas "Dainos" garbės narį Winnipege

Povilų Yauniškį gerai pažįsti senieji ir naujieji Winnipego lietuviai. Čia jis išgyveno 46 metus.

P. Yauniškį su poniu viena sekmadienio popietį radau jų sode besišildančius rudens saulėje.

— Kas jus traukė į Kanadą ir kada atvažiavote? — 2 metų amžiaus likau našlė. Teko sunkiai praleisti vaikų dienas. Paūgėjęs ieškojau darbo ir dirbau Kaune ir Petrapily. Visą laiką svajoju apie prisigyvenimą ir todėl maniau lengviausiai tai padaryti galima bus užjūryje. Nežiūrint visų pastangų joki būdu negalėjau užsidirbti pinigų kelionei. Įstojęs į rusų kariuomenę gavau ten progos uždirbti 350 rublių. Iš kariuomenės pasiliosavęs 1 metus buvau namuose Uatilgės kaime, Tauragnų valsč., Utenos apskr. 1904 mt. per Koppenhaagą išvykau į Kanadą. Į Š. Ameriką negalėjau važiuoti todėl, kad ten neturėjau pažįstamų adresų. Kanadoje taip pat neturėjau pažįstamų, bet pasakiau, kad važiuoju į Quebecą. Atvykus laivui į Quebecą ir išlipus uoste sužinojome, kad ten darbų nėra ir reikia važiuoti į Montrealį. Montrealy padirbėjau vieną savaitę ir išvykau į Ontario provinciją prie geležinkelio tiesimo akmenų skaldyti. Į val. mokėjo 17 centų. Pirmą čekį 16.20 dol. gavau su džiaugsmu, nes Rusijoje darbininkas negalėjo svajoti apie tokį uždarbį. Pasibaigus darbams 1904 m. gruodžio mėn. išvykau į Winnipegą. Čia dirbau prie kanalizacijos tinklo praplėtimo. Mokėjo 20 centų į val. trečiasis metais 22 ct., ketvirtais — 25 ct. Pirmasis metais susitaupęs 100 dol., pirkau namą už 2100 dol. Name nebuvo nei kanalizacijos nei vanden-tiekio. 1912 m. vedžiau Urbonytę, kuri taip pat buvo neperseni atvažiavusi iš Lietuvos (A.

Urbono sesuo). Supratau, kad iš darbo vargiai ar galėsiu prisigyventi ir todėl radęs bendrininką atidariau krautuvenę. Tame biznyje išbuvau 32 metus.

— Kaip kūrėsi lietuviškos organizacijos Winnipege? — Organizacijų svarbą labai vertinu ir todėl jau 1911 m. 5 lietuviai įsteigėme Vytauto Didžiojo pašalpinę draugiją. Kitokių organizacijų tuomet čia nebuvo. Lietuvių skaičius buvo labai nepastovus. Didesnis skaičius lietuvių buvo 1917-18 metais ir 1927-29 metais. Atsiradus daugiau lietuvių St. Boniface, buvo įsteigta Sūnų ir Dukterų pašalpinė draugija. Ši draugija ir pateko į komunistų kontroliuojamą Sūnų ir Dukterų d-jos centrą Torontė.

1939 m. buvo įsteigtas ir pradėtas statyti Liet. klubo pastatas. Dabar klubo finansiniai reikalai yra gana geri nežiūrint didelių salės perstatymo išlaidų. Klubu vadovybė nenori į klubą įsileisti naujųjų ateivių. Man atrodo, kad naujųjų ateivių į klubą įsileidus pagyvėtų klubo kultūrinė veikla, kuri šiuo metu yra apmirusi. Yra dar Literatūros d-ja, kurios tikslai visiems yra žinomi. Ji didesnio pasisekimo neturi.

Reiktų dabar lietuviams pagalvoti apie savo bažnyčios įsteigimą. Aš pats noriai prieš skaldyti. Į val. mokėjo 17 centų. Pirmą čekį 16.20 dol. gavau su džiaugsmu, nes Rusijoje darbininkas negalėjo svajoti apie tokį uždarbį. Pasibaigus darbams 1904 m. gruodžio mėn. išvykau į Winnipegą. Čia dirbau prie kanalizacijos tinklo praplėtimo. Mokėjo 20 centų į val. trečiasis metais 22 ct., ketvirtais — 25 ct. Pirmasis metais susitaupęs 100 dol., pirkau namą už 2100 dol. Name nebuvo nei kanalizacijos nei vanden-tiekio. 1912 m. vedžiau Urbonytę, kuri taip pat buvo neperseni atvažiavusi iš Lietuvos (A.

lėti. Viena dukterė — stenografistė ištėkėjo Čikagoje už Raubos. Antra baigusi High School ištėkėjo už Paliliūno (dabar Hamiltone), trečia — gailėstingoji sesuo ištėkėjo už olando New Yorke. Ji ir dabar rašo laiškus lietuviškai. Sūnus baigė Cardiff, Wells, Anglijoje mediciną ir dabar dirba Snow Lake aukso kasyklose med. gydytoju.

Į Kanadą atsikviečiau iš Lietuvos 3 brolius ir 2 pusbrolius. Dabar p. Pov. Yauniškis turi 74 metus amžiaus, atrodo energingas ir prižiūri savo išnuomotus namus, iš tų pajamų pragyvendamas.

St. Bujokas.

JAV gyventojai

(Atkelta iš 2 psl.)

Gyventojų augimas 150 metų bėgyje

Norint aiškiau įsivaizduoti gyventojų skaičiaus didėjimą JAV-bėse, reikia prisiminti, kad pirmasis gyventojų surašymas, kuris įvyko 1790 m., parodė, jog tuomet gyventa JAV tik 3.929.214 žmonių, kurie buvo pasklidę 17-koje "šteitų". Tų pačių valstybių plotuose šiuo metu jau gyvena 60.966.923 gyventojai. Tuoj metu didžiausia valstybė buvo Virginija, turėjusi 747.610 gyventojų. Dabar — Virginija teuzima tik 16-tą vietą ir turi 3.247.781 gyventoją.

Pirmoji savo dydžiu New Yorko valstybė Washingtono laikais teturėjo vos 340.120 gyventojų ir buvo ketvirtuoje vietoje, sulyginus ją su kitais "šteitais". Gi nuo 1820 m. New Yorko valstybė užėmė pirmą vietą ir, 130 metų laikotarpyje, to pirmumo niekam nebeatidavė.

Kalifornija, antroji savo dydžiu valstybė JAV, prieš šimtą metų turėjo tik 92.597 gyventojus. Dabartinis metu jau prašoka 10.000.000.

Pranys Ališanas.

Čikagos merginų choras — Alice Stephens Singers

Šis, muzikos ir balso mokytojos p. Anelės Steponavičienės vadovaujamas choras yra vienas žymiausių mūsų senosios išeivijos JAV kultūrinių lėmėjimų, įrodančių, kad lietuvių ir ten ne vien doleris gaudytas, bet ir didelis darbas dirbtas, kuriuo šiandien ir savi ir sveitimieji gėrishi.

Chorą pianu palydi muzikas Aleksas Kučiūnas. Ko Čikagos lietuviai muzikiniame ir dainos mene yra pasiekę, Toronto ir apylinkių lietuviškoji visuomenė galės įsitikinti per šio cohro gastroles spalio 28 d., šeštadienį, 7.30 val. Eaton Auditorijoje. Programa bus labai plati ir įdomi, o prasidės punktualiai. Dėl to bilietus partartina įsigyti iš anksto, kad paskutiniu momentu nebūtų susigrūdimas. Bilietų galima gauti: Dr. J. Kaškeliu, pp. Grigaičių 14 p. Preiškaičio valgyklose, o sekmadienį po pamaldų lietuvių parapijos salėje ir pas platintojas. Koncertą rengia Toronto Lietuvių Moterų Labdaros Grupė "Daina". Koncerto pelnas skiriamas Vokietijoje likusiems ligoniams ir seneliams sušelpiti.

Keturių dienos — trys suvažiavimai

Pittsburgh, Pa. keturias dienas (IX. 28 — X. 1) tęsėsi trijų didžiųjų Amerikos lietuvių katalikų organizacijų — Kunių Vieniybės, Amerikos Lietuvių R. Katalikų Federacijos ir Ateitininkų — suvažiavimai, kurie Amerikos lietuvių istorijoje tur būt, bus vieni iš reikšmingiausių. Reikšmingi ne vien dėl savo plataus pobūdžio, gausių delegatų, suvažiavimų progą surengti minėjimų, sveikinimų iš amerikiečių pusės, didingos šv. Valandos, kurios metu iš daugiau kaip pustučio tūkstančio krūtininių iš mišninės gotiko Katedros radio bangomis sklido lietuviškoji giesmė, įaudinančių, gilia Tėvynės meile persunktų prel. Balkino žodžių, reikalaujančių mūsų Tėvų žemei laisvės, lietuviškų choro ir solo dainų koncerto, bet dėl nutarimų ir konkrečių darbų, kurie Amerikos liet. tautiniam ir religiniam gyvenimui įspaudžia naują ir gilų žymę.

Jau pats faktas, kad kongresuose dalyvavo kelių kartų lietuvių — senieji, atvykę prieš keliasdešimt metų, čia gimę ir augę bei jų vaikai ir dabarties tremtiniai — yra ženklas, kad visus kongresų programosna įrašytus klausimus norėta pilnai ir vispusiškai išspręsti. Anot ALT pirm. Leonardo Šimučio, Federacijos kongresas buvo netik sekmingas, netik įdomus, bet ir istorinis, Amerikos lietuvių katalikų gyvenime atvertes naują istorijos lapą.

Turėdami geros valios ir didelės meilės savo Tautai, susidariusius nuomonių skirtumus, nevengiant karštų ginčų ir išsiaiškinimo kalbų, išlygino, priėmė rezolucijas ir paruošė planus, kurie turės lemiamos reikšmės lietuvių išlaikymui Amerikoje.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė

Visi trys kongresai be savo vidaus klausimų, programosna buvo įsirašę Pasaulio Lietuvių Bendruomenės įkūrimo klausimą Amerikoje, lietuvių kalbos, literatūros, istorijos, geografijos dėstytojų ir parapijų mokyklose, lietuvių vaikų katekizacijos, lietuvių kalbos, spaudos reikalus ir tt.

Didžiausių ir karščiausių ginčų sukėlė Federacijos suvažiavime PLB steigimo Amerikoje klausimas, daugely kraštų jau sutarkytas arba tvarkomas. JAV-se jis dar neišėjo iš studijų fazės. Senesnieji lietuvių ir čia gimusių lietuvių atstovai buvo nuomonės, kad šį klausimą dar reiktų palikti ateičiai ir palaukti, kol darba pabaigę specialioji ALT 16 asmenų (8 senieji ir 8 tremtiniai) komisija ir pareikš tuo klausimu savo nuomonę. Kai kurių buvo bijomasi, kad tokios bendruomenės steigimas gali suardyti esančią lietuvių vienybę Amerikoje, gali būti "nesantaiskos ir skaldyti pradžia", abejojama, kaip šią chartą pritaikinti visiems lietuviams: piliečiams ir nepiliečiams, čia gimusiems ir atvykusiems. Buvo net galvojama, kad šiuo klausimu bent koks konkretus pasisakymas šiuo metu galys PLB padaryti vien tremtinių bendruomenę, į kurią negalės įlpti čia augę ir gimę lietuvių. Bet mintis, kad PLB steigimas yra viso lietuvių klausimo sprendimo pagrindas, nugalėjo, įtikino ir kitaip galvojančius, ir buvo priimta rezolucija, paremianti pačią idėją, reikalaujančią paspartinti to klausimo sprendimą.

Kadangi Federacijai priklausantis visos liet. kat. organizacijos, tai Kongreso nutarimai padės lengviau šį klausimą teigtamai išspręsti ir mažiausiose jos cėlėse.

Lietuvių kalba mokyklose

Į Amerikos lietuvių visuomenę įsiliejęs per 24.000 tremtinių, iš naujo išliko opus lietuvių kalbos ir tūkymos dėstytojų lietuvių kalba klausimas. Šiuos klausimus atskiro parapijos draugų su trmetinių organizacijomis įvairiai išsprendavo ir išsprendžia. Daugely didesnių parapijų ir lietuvių patriotų kunigų ir tremtinių pastangomis buvo įsteigtos taip vadinamos šeštadieninės mokyklos arba lietuvių kalba buvo įvesta į dėstytojų dalykų programas. Pittsburghe įvyko pasitarimas atstovų tų institucijų, kurios išlaiko lietuvių parapijų mokyklas, būtent: klebonų, šv. Kazimiero ir šv. Pranciškaus seserų vienuolių, pranciškonų ir marijonų. Pasitarimuose dalyvavo ir tremties mokytojų atstovai. Klausimas buvo spręstas pagrindinai. Pasisakyta už lietuvių kalbos įvedimą į parapijos pradžios mokyklas ir už steigimą lituanistikos kursų vaikams, lankantiems amerikoniškąsias gimnazijas. Prie Federacijos įsteigta Pedagoginė Lituanistikos Tarnyba, kuri padės toms vienuolijoms, kurios auklėja mokytojus, paruošti lituanistikos dėstytojus, istorijos ir geografijos kursus, kurių pagėdavo lietuvių vienuolės.

Spauda

Visuose suvažiavimuose paliesti ir spaudos reikalai. Buvo konstatuota, kad lietuvių kat. periodinė spauda esanti gal ir per gausi. Buvo girdėti balsų sumožinti savitaisiais skaičiais, o jų vietoje išleisti vieng stiprų savaitinį, kas, sujungs visus finansinius išteklius ir bendradarbių kadrus, išėitų ir skaitytojams, ir leidėjams ir bendradarbiams į naudą. Prie to bus einama palaipsniui. Besąlykiai pasisakyta už liet. kat. dienraščio, kult. žurnalo "Aidų", vaikų laikraščio "Eglutės", "Ateities" žurnalo rėmimą, platinimą ir bendradarbiavimą bei stiprinimą lietuviškos knygos kelio į skaitytojų. Pranešta, kad steigiama "Aidų" 500 dol. daliosios literatūros premija, kad dabar leidžiamos knygas leidyklos savo darbą dar išplės.

Ateitininkų suvažiavimas

Ateitininkų, kurie čia Pittsburghe atšventė ir savo 40 metų sukaktį, įsiliejęs į Amerikos lietuvių gyvenimą, anot "Chicago Herald American" vieno redaktorių St. Piežos, yra tartum švirkštas, išjudinęs Amerikos lietuviškąjį pasaulį. "Išlaikyti ateitininkijos istorijos gražiausias tradicijas, pasiaukoti Lietuvos laisvės kovai, daugiau dirbti ir praturtinti save šio krašto vertybėmis" — A. Damaušis. "Troškstu, kad būtumėt šviesūs pavyzdžiai savo darbais ir žodžiais, tai ir senoji karta eis su jumis" — kun. Pr. Juras. "Paskelbti griežtą kovą prieš nutautėjimą, pasilikti Tautos tarmyboje" — St. Barzdukas. "Vienos širdies ir vienos minties" — St. Yla. "Kristalinis lietuviškumas ne tik netrukdo, bet padeda skinti kelius į amerikiečių visuomenę" — prof. K. Pakštas. Tai buvo dalis minčių, apie kurias sukosi visi Ateitininkų kongreso darbai.

Visas dienas vykę kongresai nebuvo uždarai tik savo or-

ganizacijų reikalams, bet jų mintys ir troškimai buvo perduoti ir plačiajam pasauliui. Pittsburgho miesto galvos David Lawrence dalyvavimas ir pasakojai kalba, Pittsburgho vysk. J. F. Dearden dalyvavimas šv. Valandoje ir per radio pasakojai kalba apie lietuvių spaudos pranešimai apie kongresų eigą, priimtos rezolucijos ir sveikinimai šv. Tėvui, prez. Trumanui, "Voice of America", Jungtinės Tautos, NC WC, VLIKui ir tt. leido sužinoti ir plačiosioms masėms, ko siekia ir trokšta lietuvių katalikų visuomenė.

V. Rocočiūsis, JAV.

H L D M TEATRAS "AUKURAS"
š. m. spalio 21 d. 7 val. vak. Hamiltone lietuviškoje salėje "Dainava", Bay Str. 469 rengia

NUOTAIKINGA LINKSMAVAKARĮ
Programoje vieno veiksmo farsas. Po vaidinimo šokiai. Stiprus ir abstinentiški gerimėliai.

"Aukuras"

Winnipeg, Man.

Kristaus Karaliaus šventė

Spalio 29 d. St. Paulo katedros salėje įvyks Kristaus Karaliaus šventės minėjimas. Minėjimas prasidės tuojau po lietuviams skirtų pamaldų. Programoje numatyta paskaita ir meninė dalis.

Tautos šventė

Rugsėjo 8 dienos minėjimas atkeltas į rugsėjo 17 d., buvo suruoštas Wpg. liet. b-nės liet. klubo salėje 8 val. vak. Minėjimą atidarė ir pravedė liet. b-nės vald. narys p. Irg. Račys. Paskaitą skaityti pakvietė p. V. Šmaižienė. Prelengentė plačiau apsisisto ties Vytauto D. asmeniu, pabaigoje kreipdamosi į lietuvių sąžinę, ar jis vertas tos didingos praieities? Ar jis šiandien gyvena pagal didingos mūsų istorijos testamentą? "Ir jei mes pajėgsim vienigai dėl Jos vienos — dėl Tėvynės, rankas kits kitam padavę, dirbti, tada sudrebės milžinų kapai, tada suskambės sudirijusių dainių stygos ir iš amžinybės vėl aidės nutilusios jų dainos".

Meninė dalis pradėta moterų choro dainomis "Išleiskit į Tėvynę" ir "Nudavė dukrelę".

Prie Rambyno ir Šatrijos visus mintimus nukėlė 5-rių metų Danquolė Januškaitė, jautriai padėklavusi minėjimui pritaikytą eilėrašį. Paminu skambino p. Yčaitė-Jankė, akordeonu "Bitutę" pagrojo jaunasis Alg. Malinauskikas.

Po paskutinių Moterų choro, vadovaujamo p. V. Šmaižienės, dainų "Vai žydėk, žydėk", "Is plauk išplaukia" ir "O kai aš pas močiutę buvau", trumpai kalbėjo Nepriklausomybės kovų savanoris p. Pov. Liaukerčius. Minėjimas baigtas Tautos Himnu. Tautos Fondui aukų lapais surinkta \$60.35.

Dvasios vadovų pasikeitimas

Rugsėjo 20 d. Tėvui Placidui buvo suruoštos išleisuvės ir susitikimas su naujuoju dvasios vadovu Tėv. Barnabu Mikalausku, OFM. Per vėliai sužinojus Tėvo Placido išvykimo datą, ruošiasi buvo labai skubotai, net ne visi suspėta ir pakviesti, kurie būtų mielai dalyvavę. Tą dieną pasiruošta puikiai. Tik žengus į liet. klubo salę, akį žavėjo didžiuliai gėlėmis išpuošti stalai, valgiai įvairūs, daugelio šeiminkinių namuose pagaminti. Žmonių dalyvavo per 120.

Wpg. liet. b-nės valdybos narys p. Vyt. Dargužas, gražiais žodžiais pristatė kiekvieną kalbėtoją. Kalbėjo: Wpg. liet. b-nės pirm. p. J. Šmaižys,

Hamilton, Ont.

Spaudos gegužinės rengėjai

"T2" jau spausdintą korespondenciją apie spaudos gegužinę tenka papildyti.

Rugpjūčio 27 d. įvykusi Kanados lietuviškai patriotinei spaudai paremti gegužinei Oakville, iniciatorių grupelės buvo sudarytas laikinas komitetas, į kurį įėjo: K. Prielgauskas, E. Gumbelevičius, E. Dauguvietis - Kudabienė, K. Baronas ir Valaitis. Šis komitetas priėmė spmą: įplaukus \$440.01 ir išlaidos \$375.00. Liko pelno \$65. Jis paskirstytas sekanti: "N. Lietuvai" \$34 ir "T. Žiburiams" \$31. "N. Lietuvai" tenka 3 doleriai daugiau, pildant aukotojų norus.

H L D M TEATRAS "AUKURAS"
š. m. spalio 21 d. 7 val. vak. Hamiltone lietuviškoje salėje "Dainava", Bay Str. 469 rengia

NUOTAIKINGA LINKSMAVAKARĮ
Programoje vieno veiksmo farsas. Po vaidinimo šokiai. Stiprus ir abstinentiški gerimėliai.

"Aukuras"

Winnipeg, Man.

Kat. Mot. d-jos vicepirm. p. D. Vidžiūnienė, parapijos vadovu pirm. M. Januška, Liet. Mokykloms vadovu p. J. Malinauskas, mot. choro vadovu p. V. Šmaižienė, atsiveikino p. K. Beniusis ir išleisuvė rengėjų vadovu p. Irg. Račys.

Visi nuosirdžiai linkėjo buv. dvasios vadui sekmės jo asmeniniame gyvenime ir tolimesniame darbe, o naujam dvasios vadovui T. Barnabui pareikšta vilties, kad jis taip pat gražiai sugyvens su Wpg. lietuvių kolonija.

Ilgąnį atsiveikino žodį tarė Tėv. Placidus. Naujasis dvasios vadovas Tėv. Barnabas prabilo į susirinkusius, pareikšdamas, kad, jei bus rodoma gera valia, mūsų bendradarbiavimo vaisiai neturės būti blogi.

Atsiveikindamas buv. dvasios vadovas Tėv. Placidus Bariatą paspaudė kiekvienam dalyviui ranką.

Liet. mokykloms vadovu p. J. Malinauskas įteikė Tėv. Placidui rašymo komplektą: plunksną ir pieštuką.

Liet. b-nės, Kat. moterų ir parapijos, piniginiai įnašai, taip pat dalis išleisuvėms surinktų pinigų įteikta kelionei.

Vakarinės metu be paliovos skambėjo lietuviškos dainos, gi Tėv. Placidui nuosirdžiai sugiedota ilgiausių metų.

A. Saimininkaitė.

Buriamas meno kolektyvas

Naujai atvykęs į Winnipeg dvasios vadovas kun. B. Mikalauskas OFM, deda pastangų įkurti lietuvių meno kolektyvą — chorą, taut. šokių grupę ir dramos sekciją. Visi, kuriems yra galimybė prašomi prisidėti prie choro ar taut. šokių grupės. Kun. B. Mikalauskas OFM, numato taip pat įsteigti kokią nors religinę organizaciją prie lietuvių parapijos.

Spalio 6 d., penktadienio vakare, šv. Povilo kolegijoje, pradėjo savo repeticijas mišrus bažnytinis choras, kuriam vadovauja uoli ir pasišventusi lietuvių kolonijos veikėja ponia Viktorija Šmaižienė. Į naujai persiorganizavusį chorą nariais įsirašė: V. Galinaitis, Vl. Armanavičius — bosai; J. Vidžiūnas, Jurgis Račys, J. Čingaitis — tenorai; A. Saimininkaitė, G. Saimininkaitė, D. Vidžiūnienė, Matkevičaitė, B. Strikaitė — altai; V. Račinskaitė, Bunkutė ir A. Mikalauskaitė — sopranai. Sentūnais išrinkti: mergaitės — Angelė Saimininkaitė, vyrams — Vl. Armanavičius. Choro praktikos vyks penktadieniais 8 val. vakare, šv. Po-

IŠ PAVERGTO TĖVYNĖS

Didieji kolchozai

Sukolchozinto žemės ūkio nepasikeitimus Sovietų Sąjungos valdovai sugalvojo pataisyti ne gražindami žemės ūkiui privačių ūkininko iniciatyvą, bet steigdami kolchozus milžinus — žemės ūkio gaminių fabrikus — trustus. Tai dar naujas bandymas, vargšams valstiečiams nešąs naujų vargų ir skurdo dienas. Jau 1949 m. kolchozų ministerijoje buvo padaryta didelių pakeitimų, o naujieji vadovai pradėjo kurti kolchozus milžinus — apjungiamus bent kelis senuosius kolchozus. Taip Maskvos srityje vietoj 6.069 kolchozų buvo sukurta 1.570 milžinų. Panašiai buvo padaryta ir kitose srityse — kolchozai sujungti bent po 4.

Po Rusijos respublikos tas pat pradėta vykdyti Gudijoje, o pastaruoju metu tai vykdoma ir Lietuvoje.

Nauji kadrai

Rugpjūčio mėn. iš Maskvos grįžo apie 30 asmenų — Lietuvos komunistinio jaunimo ekskursija. Ji susidėjo iš komunistų partijai atsivariusių komjaunuolių, kolchozų pirmūnų, pirmininkų, brigadininkų, traktorininkų, skaityklų vedėjų, propagandininkų ir vieno kito agronomo. Ekskursantai aplankė aplankė visą eilę sovietų stambųjų kilchozų Pamaskvės, Uchtomsko, Vorosilovo, Ramensko rajonuose, Gorkuose. Tai nebuvo pripuolama ekskursija, nes niekas iš Lietuvos, be partijos duoto uždavinio į Rusiją nevaziavo. "Ekskursantų" sąrašą sudarė komunistų partija ir neužmiršo pasiūsti čia kolonizuojantys atstovai: Aksenija Semenkovaitė, E. Pogodinas ir kt.

Grįžus jiems, pasipylė spaudoje ir per radiją, kaip iš didžiulio pagyrų maišo liuapsinimai sovietų stambiųjų kolchozų garbei. Šie 30 ekskursantų — tai naujųjų kolchozų vadovai.

Spalio 7 dienos vakare pas pp. Steponavičius, 200 Marion St., įvyko šaunus pobūvis, kuriame dalyvavo daug Vlado artimųjų draugų ir svečių susirinkusių pagerbti jo 50-tojo gimtadienio sukakties progą. Po puikios vakarienės buvo pasakyta daug gražių kalbų, sveikinimų ir linkėjimų. Baigta sugiedant ilgiausių metų. Vakarinės metu jaunimas padainavo daug gražių dainelių. Po visų vaišių buvo įteikta vertingų dovanų.

Sekmadienį, spalio 8 d., po sumos įvyko lietuvių parapijos komiteto posėdis, kuriame klebonas Tėv. Barnabas Mikalauskas, OFM, padarė trumpą pranešimą apie ruošimąsi Kristaus Karaliaus šventės minėjimui. Buvo numatyti kalbėtojai ir aptarta programa. Nutarta lapkričio 5 d. šaukti visuotiną parapijos susirinkimą ir išrinkti naują komitetą sekančioms metams, be to, suruošti vieng parapijos parapijos naudai.

Sekmadienio popietyje, spalio 8 d., saulutei šviečiant, masiniai lietuvių kolonija buvo išvažiavusi į City Parką. Čia buvo užbaigta viena pradėta lietuviška filma iš Winnipeg ir apylinkės lietuvių gyvenimo. Į rengimą p. R. Mikalauskas. Toliau sekė pasilinksminimas su šokiais atvirame ore, gražiai grotant akordeonu p. Naujokaičiui.

Koresp.

Propaganda ir literatūra

Iki šiol smulkiųjų kolchozine santvarką spaudoje ar kitu būdu gyre, bolševikų propagandininkai, staiga pradėjo ją peikti: girdi, čia ir didžiulė biurokracija, ir laukų derlingumas menkas, ir gyvulininkystė neišvystyta, ir žemės ūkio mašinų stingga, ir žmonės neturtingai gyvena, ir trobų nesą galima pasistatyti, na, žodžiu, tikras vargas ir skurdas. Išėitis betgi esanti didžiulose kolchozuose: reikią jungtis į didesnius kolchozus lygiai taip, kaip broliška didžiariusių respublika.

Lietuvos TSR valstybinė politinės literatūros leidykla išleido net 100.000 VKP(b) centro komiteto ir MK sekretoriaus drg. N. S. Chrusčiovo naują veikalą lietuvių kalba: "Dėl kolūkių ir MTS eilinių uždavinių ryšium su smulkiųjų žemės ūkio artelių sustabdymu". Ši Chrusčiovo knyga, kurios autorius praktiškai vadovauja naujai žemės ūkio sistemai Sovietų Sąjungoje, turi būti naujoji "evangelija" ir Lietuvos kolchozinkinams.

Pakeistas žemės ūkio ministras

Maždaug tuo pačiu laiku Lietuvos TSR žemės ūkio ministerijoje buvo įvykdyti žymesni personaliniai pakeitimai. Pakeistas ir pats žemės ūkio ministras: naujuoju paskirtas lietuvišką pavardę turįs (deja, gal tik pavardę), Vladislovas Augustinaitis, sūnus Josifo. Šis Lietuvos rusintojas atgabėjęs visą eilę rusintojų labai energingai ėmėsi naujų kolchozų statymo darbo. Iš Maskolijos atgabento visa eilė naujų specialistų, kuri turį čia "palengvinti" kolchozų steigimo darbą.

Vėl "savanoriškai"

Naujasis žemės ūkio ministras V. Augustinaitis pareiškė, kad ir naujų kolchozų, kaip ir senųjų, organizavimas turi būti vykdomas "savanoriškai". "Kol ūkių susijungimo klausimas turi būti sprendžiamas kiekvieno sujungiamojo kolūkio narių susirinkime, dalyvaujant bent dviem trečdaliam kolūkio narių. Susirinkimo nutarimas kolūkio sustambinimo klausimu įsigalioja po to, kai jį peržiūri ir patvirtina rajono vykdamosios komitetas". Po to šaukiamas jau visų jungiamų kolchozų bendras susirinkimas, kurio nariai "vienbalsiai" nutaria dėtis į vieng kolchozą. Priimami istačiai pagal iš Maskvos atvežtus šablonus, išrenkamas kolchozo vardas pagal komunistų pasiūlytus pavyzdžius, patvirtinama partijos paskirtoji valdyba.

Darbas pradėtas nuo Šiaulių

Kolchozų sustambinimas Lietuvoje pradėtas vykdyti nuo pačių geriausių žemių — Šiaulių apskrities ir srities. Tai padaryta sąmoningai. Viena, kad Šiaulių srityje jau beveik visiškai baigti mažųjų kolchozų stėgimo darbai ir nemažiau kaip 93% visų ūkininkų yra suvaryti į kolchozus. Antra, geresnė žemėse, esant ir labai blogai tvarkai, vis dar gali kai kas užaugti. Taigi visiškai sąmoningai kolchozinimas nebuvo pradėtas nuo Zarasų, Švenčionių ar Alytaus apskričių smiltynų.

Kaip atrodo naujieji kolchozai

Tuo tarpu dar neturime pilno tokio kolchozo vaizdo, tačiau jau galima kai ką išsistarti, nes tokių kolchozų Lietuvoje yra. Štai neperdaug senai Pakruoio rajono "Pergalės" kolchozas buvo sujungtas su ten šalimais esančiu "Sakalo" kolchozu. Naujas kolchozas pavadintas "Pergalės" vardu ir turi dabar 1.402 ha žemės. Šiaulių rajone prie Žadžiūnų kolchozo prijungta "Mamačių" "Stibačių" kol-

chozai. Jungtiname kolchoze žemės plotas pasiekė 1.522 ha. Tame pačiame rajone sujungti "Tarybinės žemės" ir "Sauginių" ir "Rakandžių" kolchozai. Sustambintas kolchozas turi 1.037 ha žemės. Panašiai padaryta ir kitose vietose. Iš viso, Šiaulių srityje naujų didžiųjų kolchozų steigimas vykdomas smarkiu tempu. Padarius pirmuosius mėginimus čia, imta pamąšius bandymus daryti ir kitur, Aukštaitijoje. Taip Anykščių rajone iš 9 kolchozų suskurti du stambieji.

Senuose kolchozuose tebuvo po 250-300-500 ha žemės. Naujieji turėsį nemažiau 1.500 ir iki 5.000 ha.

Vėl perstatys trobesius

Nors Lietuvos žemė nebuvo dar visiškai sukolchozinta, tačiau daugelyje vietų jau buvo spėta pradėti statyti kolchozinius klojimai, klėty, tvartai. Čia buvo sutelkta iš ūkininkų valstybės ir kolchozo labai atimti grūdai, javai, pašaras, galvijai, žemės ūkio inventoriai. Šie kolchozi turėjo virsti kaimais. Vienkiemiai jau buvo pradėti griauti, trobesiai keliami į kolchozo centrus. Tačiau aplamai Lietuvos žmonės su statyba nesisukubino: niekas iš ūkininkų, kad ir labai smulkių, netekęs savo žemės, nenorėjo netekti ir gimtojo namelio; kuriame jis dar šiaip taip laikėsi. Į naujas kolchozų gyvenvietes išsikėlė daugiausia tik komunistų partijos aktyvistai. Tačiau šie dabar skaudžiai nusivilti: jie, nespėję įsikurti, turės pamesti savo naujias gyvenvietes ir keltis dar į kitas — stambiųjų kolchozų centrus.

Ar pajėgs greitai laiku bolševikai perkelti visus trobesius; naujus centrus, šiandien dar sunku pasakyti. Greičiausia ne, nes tai padaryti nespėjo ir Rusijoje, kur kolchozai jau gyvena trečiąjį dešimtmetį. Tačiau šia nauja žemės reforma, šie galės daug ką sugriauti.

Naujus kolchozus suinka nenoriai

Naujieji kolchozai kilo ne iš žmonių valios. Jie kuriami vykdamant naują sovietų žemės ūkio ekonominę politiką. Pačioje Rusijoje, ypač Ukrainoje, kur jau seniai palaužta ūkininko individualybė, dėl šios sistemos įvedimo kilo rimtų bruzdėjimų, net sukilimų. Ir Lietuvos žmonės, netgi komunistų vadovai, juos sutinka nenoriai. Mažesniame kolchoze, kuris mūsų žmonėms priminė stambesni ūkį, buvo vis geriau: čia ir žmonės savynei, ir su administracija galima buvo geriau sugyventi, iš šalies kokią vištą, mažą galviją ar daržovę užsiauginti. Bolševikų pareigūnai spaudė neiekur nekaltą apie asmeninius žemės sklypelius (iki 1/2 ha) naujuose kolchozuose, kuriuos valstiečiai turėjo mažuosius kolchozuose. Atrodo, kad tokių sklypelių čia jie nebeturės. Ir kontrolė bus žymiai griežtesnė: sunkiau ką nors iš šalies užauginti, o dar sunkiau paroduoti. Taigi mūsų žmonėms šie didžiulė reforma yra dar vienas skaudus smūgis.

Nenuostabu tad, kad bolševikų pareigūnai ragina komunistų partiją "nuolat budėti naujų kolchozų statyboje". Dėl to reikią ir skubėti, kitaip, girdi, atsirasią daug sabotazininkų. Ypač reikšmingas momentas esąs pats perdavimas. Jau dabar "ministras" V. Augustinaitis įspėja "dėl galimo visuomeninio turto grobstymo ir išsvaitymo reiškinų". ("Tiesa", 1950. VIII. 12.).

Gyd. St. Kudrka, žinomas chirurgas, dirba Alytaus ligoninėje.

ROMA JALOVECKAITE

TEVIŠKĖS PRISIMINIMUOSE

Kai saulė tylų vakarų sumerkia ten sunkias blakstienas — Iš kaimo gilumos sugrįžti ir menkute gryčią vienai daina: Prabunda kūdikis... mėnulius gėrisi beržais paplevius... Ak, Viešpatie, kodėl paklydo mano žingsniai svetimam krašte?!

Kai vasara ten pina vaivaičius marģose pievose, Linksmutis upeliukė žaidžia plaukiančia gėle... Norėtum amžinai išlėsti žuolų pavėstuose, Ir užsimiršt, kad tau skirta tik benamio dalis.

Kai rytas glosto mažo piemenėlio galvą, Suklumpa motina maldai, prašydama palaimos Visagallo. Atsimenu, kai mėgau paslapčia išsokti per savo kambarėlio langą... Ak, kodėl dabar pavargusios klajūno akys nesuranda mėlo kelio?!

V. J. NARBUTAS

* * * Mano vaikystė, ak, mano vaikystė taip toli, taip toli Tarsi aš niekad nebuvau vaiku Ir nepažinau, ką reiškia nuvargusiam užmigti Ant ramų motinos švelnių.

Autorių bei leidėjų dėmesiui

Gen. Konsulatas New York'e turi lietuviškų leidinių ir knygų svetimom kalbom apie Lietuvą bibliotekėle. Iki Lietuvos okupacijos ton bibliotekėlėn patekė davu daugiausia leidiniai reikalinti Gen. Knsulato darbui, bet pasėkoje Lietuvos okupacijos pradėta rinkti visi lietuviški leidiniai, o taipgi leidiniai visom kalbom apie Lietuvą ir bendrai apie Baltijos kraštus.

Esamoje pedėtyje Generalinis Konsulatas neturi lešų užsiprenumeruoti laikraščių bei žurnalų, lygiai kaip jis nepajėgtų įsigyti daugelio svarbių leidinių bei knygų. To akivaizdoje laikraščių bei žurnalų reaktorai ir knygų autoriai bei leidėjai visose pasaulio šalyse prašomi siuntinėti po vieną egzempliorių savo leidinių Gen. Konsulato New Yorko bibliotekai. Gautos knygos bus įrašytos į Gen. Konsulo inventorius knygų ir skaitysis Nepriklausomos Lietuvos Valstybės turtas. o atsintusis gaus atitinkamą pakvitavimą. Atsiunčiant kny-

Visus leidinius Gen. Konsulatu prašome adresuoti: Consulate General of Lithuania, 41 West 82 Street, New York 24, N. Y. USA. Lietuvos Gen. Konsulatas.

Knyga, kuri išspaudžia ašarą

PROF. ST. KOLUPAILOS "NEMUNĄ" PERSKAICIUS

Kažin ar pajėgtų sutalpinti benamio širdis tą žodžiais neišsakovimo ilgesį, vos nežudantį vienšūmo jausmą, jei syetimoms nors svetingos mano pastogės nelankytų lietuviškasis spausdintas žodis. Kiekvienas laikraštis, kaip kasdieninės duonos riekiė rodos būtina reikalingas mūsų išsekusioms dvarsinėms jėgoms gaivinti. Ką jau bekalbėti apie naują lietuvišką knygą! Švelniai tarsi kūdikį palimu "naujagimę" knygą ir virpančiais pirštais verčiu puslapį po puslapio. Nugarą kaip skruzdelė nubėga malonus pasiterkinimo šurpas, kai akis įbedęs ne skaitau, bet ryte ryju eilutę po eilutės, puslapį po puslapio. Ir tas sunkiai išsakomas prisirišimas nemažėja nė tuomet, kai ją bent du kartus perskaitęs priglaudžiu prie kitų skurdžioj lentynoj tūnančių savo bičiulių.

"Nemuno" sulukus

Lietuviškosios knygos mylėtojai jau senokai nekantriai laukė prof. Step. Kolupailos "Nemuno". Šiandien ši vertinga ir ypatingai mūsų širdžiai miela knyga Lietuvių Katalikų Spaudos Draugijos dėka jau išvydo dienos šviesą. Tai gražiai techniškai išleista, skoningu dailininko Vl. Vijeikio viršeliu, 235 puslapių knyga apie mūsų upių tėvą Nemuną. Jos autorius žymusis mūsų hidrologas, buvęs Kauno Vytauto D. Universiteto ordinarinis profesorius Steponas Kolupaila šioje knygoje romantiko ir specialisto plunksna aprašo savo keliones "mano namine upe". Tik skaitydami leidinio eilutes mes pajuntame tą tamprų ryšį, kuris jungia autorių ir mus kiekvieną su seneliu Nemunu.

Autorius veda skaitytoją Nemunu nuo pat jo pradžios kaimyniniame Gudijos krašte, liūdno atminties Červenės apskrityje.

Ir taip, skaitydami knygą puslapis po puslapio, plaukiame dainių apdainuotu Nemunu, grožimės jo reto grožio pakrančių vaizdais, užkliūvame už kaimų ir miestų, senų pilių... Pasineriame į ūkanotas istorijos gelmes; prieš mūsų akis iškyla

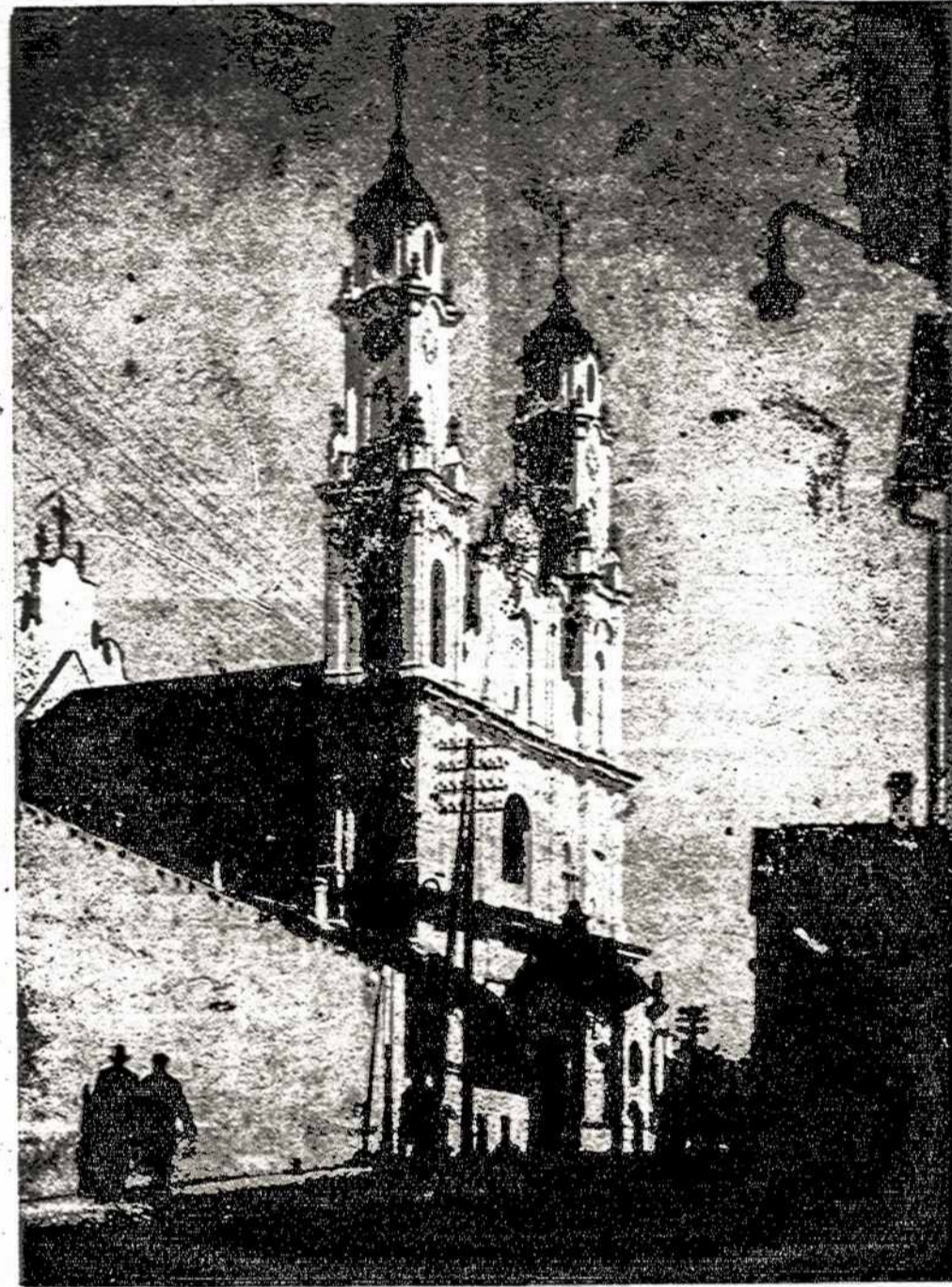
mūsų protėviai karžygiai, jų ribų nežinantį Tėvynės melle suvirpina ilgėsio sukauystas širdis ir mes, stebėdami kadaise galingų pilių griuvėsius ir liūdnuos majestotinguos milžininkapius, pajuntame šventą išdidumą savo protėviais. Toliau keliaujame pro Gardiną, Liškiavą, Merkinę, Punią, Alytų, Kauną, Zapyškį, Jurbarką, Smalininkus ir Rambyną, pasinerdami senovėn, grožėdami naujosios Lietuvos kūrybos perlais, nuklysdami pavimų pasaulin... Ir kai užverti paskutinį knygos puslapį užlieja ir džiaugsmas ir liūdesys...

Romantika, Lietuvybė ir penki doleriai

Prof. S. Kolupaila savo "Nemuno" pratarmėje save vadina Nemuno atžvilgiu ir romantiku ir realistu. Toki šiandien ir visi turėtume būti lietuviškosios knygos atžvilgiu. Kokią naują knygą perskaitę, mes sugebame ir patriotiškai nusiteikti ir didesniam draugų būry už lietuviybę ir lietuvišką knygą gra-

žiai pakalbėti. Tačiau nuo to jau niekada nepasidaro geriau. Ir didelėmis ašaromis ar skambiais žodžiais lietuviškos knygos neišleisime. O ji tokia reikalinga, — kaip kasdieninė duona. Tam reikia labai realaus ir menko dalyko — pinigų. Lietuvių Katalikų Spaudos Draugija leisdama knygas atlieka didelį ir neįkainojamą vertės darbą, tačiau knygos ir pačios lietuviybės ateitis yra ne jos rankose, bet tik lietuviškosios visuomenės. O tą savo pareigą realiai vykdysime tik tuomet, kai mūsų ranka nedrebės keičiant dolerį į knygą. LKSpaudos Draugija ateina čia mums į pagalbą. Argi mes galime neparemti lietuviškosios knygos leidimo, argi galime penkis dolerius mylėti daugiau negu prarastą Tėvynę. Kokiomis akimis galėsime pažvelgti į savo miškų brolius, kai išauš laisvės aušra, kai kartu su A. J. Višteliauskis galėsime dainuoti: "Opl opl!... Kas ten?... Nemunė! Ar tu mane šauki?".

A. Erdvilas.

Benediktinų baznyčia Vilniuje

Pirmoji baimės injekcija Kolumbijoje

(Linksmas pasiskaitymas)

Bene įdomiausia skaitytojui būtų sužinoti apie tai, kas darosi Kolumbijos tropikiniam miške. Bet dar nė vienas lietuvių imigrantų nebando ilgėsi laiką ten pabūvoti, nes po tremtinių vargų kiekvienam rūpi kaip galint ilgiau išlaikyti savo nepalietę skalpą. Mat ten, kur dar civilizota ranka nėra pridėjus savo pirštų, ir Kolumbijoje, ypač jos pasieniuose, yra džiunglių gyvenimas pilnėja savo prasme — su nuodingas strėles svaidančiais indėnais, mirtį nešančiomis gyvatėmis, leopardais ir kitais labaiis sutvėrimais. Į tokias sritis vos pirmuosius žingsnius pradeda žengti pasišventę misjonieriai ar gerai organizuotos mokslinės ekspedicijos. Buves dypukas, kad ir daug akuplėšiško turėtų, dar ilgas metus neįsigeis ten kišti nosies, nebent jau Bogotos ar Medellino apylinkėse, kur jokių tropikos pavojų nėra, pasirodytų ūsuotojo Juozapo šmėkla.

Džiunglių įstatymai kiek kitoniški, kaip kad buvo gyvenime stovyklaujančio dypuko, savo būklę pagal reikalą mokačią pagerinti skiltuvėlių prekyba; čia, broleli, norėdamas įsigyti leopardo kailiuką ir savo gali palydėti.

* * *

Rodos dar tik vakar — o tai jau buvo prieš metus, kai traukinys iš Ramiojo vandenyno Buenaventūros uosto mus — keliolika lietuvių nešė per tropikinę Kolumbijos mišką į Cali miestą to aukštumą. Retas kuris mūsų kaimiško galvą per atdarus traukinio langus, nors šiame kelyje nebuvo jokio pavojaus. Paakelėse ramiai sau gyvena juodaodžiai lapais ar šatromis dengtose būdose, kurios "dėl viso ko" buvo metro ilgumo kuolais pakeltos nuo žemės, matyt, kad ne taip dažnai gnyb teltų storan negro padan naktimis slankiojūs skorpionas — alakran.

Vienoje stotelėje įsidrąsins, per langą šuktelėjuo tamsią žmogystą ir nusipirkęs bananų kulinarinio būdu užmezgiu

kontaktą su priešais sėdinčia mulate. — Kas per vardas antai šito vabzdžio? — teiraujosi savo bendraklonėnės ir, rodydamas pirštą į ties langu žvimbinėjantį uodą, stengiuosi jai palengvinti suprastį mano ispaniškų žodžių rezginį.

— Et, tai moskitas. Jų tūkstančiai šios tropikos žemumose, bet dieną jie žmogaus vengia — ramiai aiškina mulatė.

Vos spėjo mano kaimynė parbaigti moskito charakterizaciją, kai staiga pajutau savo užkulniuose kažkaip peršėjančią šilumą.

— Jums sutinkant, drįsčiau pasiūlyti užsirūkyti, — atgaudamas kvapą, kalbinu mulatę. — Con mucho gusto (mielai), — skamba jos šypsningas atsakymas.

Pats stebėjau, kaip po bendraklonėnės pritarimo aš pasiutau lyg išniręs iš lėto šiaurinio kailio, pasidarydamas gana judriu. Skubiai uždariau langą, lyg be to veiksmo nepasisektų uždegti degtukų, nors bemaž joks vėjelis nedvelkė, žiebiau ugnį ir užsirūkęs kur kas dažnesniais bei platesniais dūlais negu mulatė leidau savo aplinkumai dūms. Mano dypukiška kombinacija buvo ši: jei uždarrant langą bus nepasisekė parikti antroje pusėje moskito, tai jau dūminis ginklas tikrai neleis tam maliarijos skiepytojui mane, užsidezifikuojantį dūlais, pasirinkti auka.

Kai traukinys vėl krustelėjo, palikdamas tamsiaodžius su visiu pintonėmis ant galvų mažoje stotelėje, aš vėl galėjau ramiai šypsotis mulatei, kuri buvo pirmasis mano ispanų kalbos patikrintojas Kolumbijos džiunglėse.

Šiandien, po greitasparnių metų Kolumbijoje, atsiminę savo pirmąją pažintį su moskitu, negaliu iškęsti nesišypsodamas pusmetine šypsena dėl tuo nukutenusios abu užkulnius šilumėlės.

* * *

Galvęs prieš metus pirmąją baimės injekciją nuo moskito, šiandien jaučiuosi turis imunitetą ir prieš kitus gyvulėlius, mėgstančius gelti ar, tariant aukštaitiškai, kusti. Šiandien jau imigravusiam tremtiniui į Kolumbiją nedaro jokio įspūdzio ir retkarčiais Medellino naman atslenkąs skorpionas, kaip be ceremonijų net mažas lietuviukas dar Unros bātu sugeba priploti. Vietiniai gi padaužas net jo kertamąją uodegą virvelė apkilpinti moka ir už kito virvelės galo keldami tą nuodingą sutvėrimėlį po orą siūbina...

A. Paukštys.

Naujas "Aidų" numeris

Jau išėjo "Aidų" 8 numeris, kuriame yra Z. Ivinskio, V. Maciūno ir K. Mockaus straipsniai. Grožinės literatūros davė J. Kėkštas, V. Šlaitas, J. Jankus ir V. Jonikas.

Ši "Aidų" numerį puošia A. Galdiko, T. Valiaus, V. Rato, J. Bakio, A. Vaičiūčio, J. Smuglevičiaus, A. Girardo iliustracijos ir įdomi Strasurgo katedros skulptūra.

Be to, yra literatūros, knygų bei žurnalų, religinio, visuomeninio ir politinio gyvenimo platus apžvalgų skyriai.

Naujas dienraštis

Brooklyne spalio 1 d. pasirodė Nr. 1 naujo liet. dienraščio "Žinios". Tai mažyčio formato 8 psl. laikraštis, leidžiamas Petro Lisausko.

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

NEŽINOMOJI

ŠITAIP išstumta į gatvę ankstyvo rudens pavakarė, ji ėjo vistiek kuria kryptimi. Jos liemenį juosė tamsiai violetinė skara su jaustom atlaso gelėms kampuose, o jos šilkiniai kurtai beveik sėkė žemę. Šia skara apsisiautusi, anuomet ji išbėgo iš tėvų namų, slėpdama po skara kūdikį ir savo gražų apdarą. Tada ji klupo ant savo tėvo ir vyro lavonų ir kojos mirko kraujuje. Karo sukūriai nešė ją iš krašto į kraštą. Ar jai ne vistiek, kaip tie kraštai vadinasi lig šio paskutiniojo. Jie visi jai lygiai svetimi Dvidešimt šeštasis jos gyvenimo rudo beria ant pečių pageltusius lapus. Prieblanda nuleidžia pilką vualį ant žėruojančių rudens liepsnomis medžių, kai ji stablėli prie parko vartų. Netoliese, mažutė aikštė, stovi koplyčia. Rausva liepsnelė spinkso pro vitražą. Ji šaukia, pametusią savo dailį, jauną moterį.

"Ateikite pas mane visi, kurie alkstate ir esate apsunktinti"... — begaliai švelnus aidas atplaukia į jos sąmonę. "Ar tam ėjai, kad čia gaitumei, kada tavo alkanas vaikas cypia namuose", — užrėkia saldų aidą aštrus, pervertiantis garsas.

Ji nori pabėgti nuo šito garso ir pati nuo savęs. Ir ji neįaučia, jog bėga tiesiai prie koplyčios durų. Koplyčia uždaryta. Pro durų stiklą, ovalinę nišoj, ji mato Sopulingąjį Dievo Motiną. Net septyni kalavijai susmigę jos širdin. Jaunoji moteris sukniumba koplyčios prieangy be skundo, be ašarų, be maldos žodžių. Ji turi tik vieną, vienintelį troškimą — pavirsti į mažą kmenėlį ir palikti amžiams tūnoti prie Sopulingosios kojų. Ir su šiuo troškimu ji po valandžiukės pakyla, pasuka į parką. Ji šypsosi pati iš savęs, kaip neišmintingai elgiasi pagal tariamą tikslą. Ji turėtų eiti ten, kur daugiausia žmonių, kur girdist dusli muziką už langų ir laiks nuo laiko išsėina iš ten apsvaigusios galvos...

Nejaugi... Nejaugi aš galėsiu taip padaryti? Ar nebūt lengviau man ir tau, mano mažytė, nušokti į upę ten už parko nuo tilto. Be reikalo tavo palikau tai senel: mums reikėjo išlėti abiemis drauge, — išmėtinėja ji sau širdyje, gi upės šniokštimas traukia nuostabią galia ir ji eina ton pusėn.

— Aš tik pažvelgsiu nuo tilto į vandenį, — ramina save, — paskui eisiu ten, kur muzika už prigėsusių šviesų. Kaip tik dabar ji pamato ant suolelio besėdinčią, žilstančiais plaukais labai malonios išvaizdos, jauną vyrą. Jis atrodo susimąstęs, vienšias ir nieko nelaukia. Tingų ir abejingą žvilgsnį jis meta į praeinančią moterį ir jo akys vėl pamyra medžių viršūnėse, kuriose supasi paskutiniai besileidžiančios saulės ataušę spinduliai. Jis pasirodo keistai artimas praeinančiai moteriai, šitame tuščiam parke. Jo apdaras sako, jog jis neturi rūpesčių dėl duonos, o ji po skara slepia pačią gražiausią pilką žalsvą drabužėlį, kuris jau baigia sudilti.

— Ar galiu čia atsisėsti? — sulaikius žingsnius paklausia. — Visuomet, — rimtai atsako vyras ir neatrodo nustebęs. — O ar jums nenuobodu čia vienam, — paklausia ji po valandėlės, pešiodama skaros kutus. — Aš nepažįstu nuobodulio. — Tai, gal būt, aš jums trukdau mąstyti, — sako ji pasijutusi neįaukiai ir truputį raudama. Jam atrodo, kad nežinomosios moters skruostas panašus į baltą debesėlį, prisisunkusį besileidžiančios saulės rausvumo. Ji nervingai pasitaiso skarą ir apsidairo, lyg ieškodama patarimo, kaip ją elgtis.

— Jūs galite čia be rūpesčio sėdėti, kol jums patiks, malonių rudens gelė, — sako jis pastebėjęs moters sumišimą. Ji įsmeigia akis į žemę, o žodžių šiluma sruvena širdimi. — Jūs plaukuos įstrigęs rausvai geltonas lapas, — sako jis. Ji pakelta ranką, norėdama perbraukti sau per plaukus. — Ne, nel Tegul palieka jis plaukuos, — beveik sušunka jis ir pamato, kaip labai daili jos ranka ir judesys, kurį ji padarė.

— Jūs taip gražiai mane pavadinote, — atsidūsta ji. Jis nieko neatsako, tik pažvelgia į ją lyg spėdamas mįslę. Ji apsidairo ir krūpteli: tarp medžių, tarsi jai pasivaidena pikti iškreiptas senės veidas. — Kaip greit temsta, — sako liūdnai ir užsimerkia. — Eime, — taria jis. — Mano namai čia pat pirmieji išėjus iš parko.

Ji paklusniai pakyla. Ir pasuka jie šniokštiančiu paupiu ir pereina tiltą. Ji nedreba iš baimės, kaip prieš tai atrodė. Nors eina nežinia kur ir kodėl. Jai gera eiti greta šito žmogaus, kuris švelniai prilauko jos alkūnę, einant tiltu. Ir dėl šitos menkos pagarbos ji norėtų prisiglausti prie jo ir išsiverkti. Jiedu nesikalba visą likusį kelią, kol pasuko į gatvę.

— Kad tik nebūčiau raktą pametęs, — jis pradeda raustis po kišenės.

— Ar jūs gyvenate vienas? — Tuo tarpu visiškai vienas. Jo rankoje sublizga raktas ir spragteli duryse. — Nel — sušvokščia ji, nutverdama jo ranką.

Prieblandoj jos akys visai juodos ir bausščios. Prieblanda sugėrė jų tamsų melsvumą, bet nesugėrė atsinešto siaubo, kuris pabunda dėl menkniekių ir matomas net tamsoje. Ji visa virpa, nors vakaro oras drungnas ir be vėjo.

— Jūs pagalvokite, kad einate į savo namus, — sako jis ramiai ir tais žodžiais, lyg žvakę, užpučia jos baimę.

Čia nepasitiko tarnas, nors buvo galima tikėtis. Ji nesėdo Liudviko XIV stiliuje įrengtame kambaryje. Tai jai priminė tėvo namus ir jaukią šilumą. Mažas šunytis glaudėsi prie jos kojų. Dėl to patenkintas šeimnininkas šypsojosi ir daugiau kalbėposi su šunytė negu su ja. Suprantama, jis norėjo nuvesti jos mintis kita linkme, negu ji buvo mamiusi. Vakarieniavo jie daug paprasčiau kambaryje. Ten viskas stovėjo ant stalo paruošta vienam asmeniui.

— Argi aš nesakiau, kad gyvenu visai vienas, neskaitant kasdien ateinančio tarno, — sako jis šypsodamasis, parodęs akimis į stalą ir nuėjo atnešti indų antrajam asmeniui.

— Vyną mes gersime kitą kartą, kai jūs... pasijusite saugiau šiuose namuose, — pasakė jis ir nepripildė taurelių. — Jūs nesistebėkit, jeigu aš verksiu, tai atsitinka kartais su manim dėl įvairių priežasčių, — sako ji paskubomis, nurydama kąsnį, lyg bijodama užspręgti. Ir pažvelgia į jį gerom, dėkingom akim.

Baigus vakarieniavimą, jis lengvai apkabina jos pečius ir prakyla nuo stalo. Jo alsavimas ramus ir akys blavios. Jos kojos lyg spyruoklės: ji eina, kaip pagautas nusikaltėlis, kurią reikia tempti įėga. Jos pirštai susminga į jo ranką virš alkūnės. Jis pasiskubina praverti duris. Ir štai, ką ji pamato, verčia kvatotis ir verkti drauge. Bet ji susivaldo ir žvelgia ramiai į daugybę baigtų ir nebaigtų paveikslų, drobę, paletę, dažus ir visa kita kas tik gali būti tokiam darbo kambaryje. Pro atskleistą žalią užuolaidą matyti mažas kambarėlis, kurio viena siena apvali ir duryj į balkoną. Jame pora fotelių ir apvalus stalielis ant kurio išdėstyti parlamutiniai vandens lėlių žiedai. Jie atspindi veidrodiniame stalyje lyg tyrame ežero paviršiuje. Ji paliečia pirštais visas lėlijas, ir ranka, atrodo, nardo vandenyje. (Bus daugiau)

Iš plataus pasaulio

Estų protestas

Estijos charge d'affaires JAV spalio 6 d. JTO įteikė memorandumą apie sovietų siautėjimą, gyventojų terorizavimą ir kariūnų bazių rengimą Estijoje ir visame Pabaltijy, prašydamas imtis žygių S. Rusijos savarakiavims suvaldyti.

Memorandumas įteiktas gen. sekretoriui T. Lie, prašant su pažindinti su reikalu JT organus.

Olandija nenori atsakyti laivyno

Atlanto pakto valstybės buvo sutarusios, katros iš jų kurias ginklų rūšis plės ir kurių ginklų rūšių atsakys. Olandija buvo paskirta susiaurinti savo laivyną ir sukaupti demesį į sausumos pajėgas. Dabar Olandija pareiškė to vykdyti negalinti, nes jos interesų didelė dalis yra užjūriuose ir kaip tik jose srityse, kur Atlanto pakto valstybių laivynai jų interesų apsaugoti negali. Dėl to ji savo laivyno ne tik nemažina, bet jį dar plečianti. Tai pirmas disonansas Atlanto santarvėje. Kadangi laivyno apribojimu nepatenkinti ir D. Britanija, tai ji, greičiausia, parems Olandiją ir taip pat reikalavus sau teisių laivyną plėsti.

Olandija šiuo metu turinti laivyno 20.000 karių, o laivynai: lektuvnešį, 2 kreiserius, 7 naikintojus, 3 fregatus, 4 šarvuotus, 7 povandeninius laivus, 7 žvalgybinius laivus, 1 minininką, 40 minų mėtytojų, 1 povandeninių laivų medžiotoją ir atitinkamus kiekius pagalbinųjų laivų. Dabar dar statomi: 2 kreiseriai, 12 povandeninių laivų naikintojų ir 4 povandeniniai laivai. Laivynui Olandija skiria trečdaliį karo biudžeto — \$225.000.000. Jai paskirti 6 sausumos divizionai, ji saiko nepatęsianti pastatyti ir pasitenkinanti 3 divizionais.

Aiškins belaisvių likimą

Australija, D. Britanija ir JAV paskelbė memorandumą, įteiktą JTO vokiečių ir japonų belaisvių Rusijoje reikalu. Jame nurodoma, kad, nors Sov. Rusija dar pavasarį paskelbė, kad visus belaisvius paleidus, tačiau ji tebe laikanti jų dar šimtus tūkstančių. Memorandumas kreipiamasi į JTO prašant rasti būdą tiems vargšams išlaisvinti.

Naujos jėgos į Berlyną

Spalio 11 d. Europoje išlipo į krantą pirmieji JAV daliniai, kaip sustiprinimai ten esančių pajėgų. Pirmieji būsią pasiūsti į Berlyną.

Rytų Vokietijos balsavimų nepripažįsta

Visi trys vakariečių aukštieji komisariatai rusų atstovui Čukov pasiuntė raštą, kuriame iš anksto pareiškė, kad spalio 15 d. įvykstančių R. Vokietijoje rinkimų jie nepripažins, nes tvarka, kuria tai atliekama yra nesuderinama su demokratijos principais. Taigi, sako komisariatai "išrinktųjų" jie nelaišys vokiečių tautos atstovais, nes tautai palikta teisė išrinkti tik pasiūlytus kandidatus, kurių 70% komunistai, ir net susilankymas — nebalsavimas būsią laikomas pritarimu. Nepritarimu "būsią laikomas tik aiškus "Ne".

Berlyne rungtyniaujama

Berlyno rusų sektoriui matomoje vietoje amerikiečiai pastatė reklaminį bokštą, kuriame įrašo rytų sektoriaus gyventojams neskelbiamas žinias. Rusai, atsilygindami, pastatė panašų bokštą, o be to, dar per gašintuvus varo propagandą prieš amerikiečius ir už komunistus.

Diplomatai protestuoja

Maskvos vyriausybė, išvairiusi prancūzų Tėv. Thomas, šv. Liudviko maldyklą Maskvoje paverdė administruoti kažkokiam kunigui latviui. Užsienio diplomatai Maskvoje rinkdavosi paprastai į šią maldyklą pamaldoms, nes ji yra vienintelė katalikų maldykla Sovietų Rusijos sostinėje. Kai šv. Mišių išėjo laikyti bolševikų paskirtas klebonas, visi diplomatai protesto ženkliai aplėdo maldyklą.

Nauja palaimintoji

Spalio 1 d. Šv. Tėvas su įprastomis iškilėmis šv. Petro bazilikoje paskelbė palaimintą Mariją de Mattias, 1805—1866, Brangiausiojo Jėzaus Kraujo Garbintojų Seserų Kongregacijos įkūrėja.

— VARŠUVA. — 7 lenkams, buvusiems belgų ir JAV ambasados tarnautojams, iškelta byla už šnipinėjimą bei tiekimą žinių ir užsienius.

Įsiveržė į Tibetą?

Jau ne pirmą kartą per pasaulį nuaidi žinios, kad kinų komunistų kariuomenė įsiveržė į Tibetą. Patys kinai jau ne kartą yra oficialiai pareiškę, kad jie pasiryžę Tibetą geruoju ar ginklu "išvaduoti". Ar paskutinioji spalio 11 d. žinia, kad Tibetas jau "vaduojamas" yra tikra, sunku pasakyti, nors pranešimuose kalbama net apie žvūsius ir naujus Tibeto pajėgų vadus, o taip pat apie viešoves, kuriose tai vyksta.

Galimas dalykas, kad jau prasidėjo. Laikas yra labai patogus, nes JT kariuomenei peržengiant 38 paralelę, visų akys nukreiptos ten, visi baugiai stebi, ką kinai kom. čia darys.

Sovietų pozicija JTO reformos reikalu

Achesonas spalio 10 d. JTO plenumo pateikė projektą, kaip reikėtų pertvarkyti JTO organų veikimą, kad darbas ištikrų nesitrukdytų. Višinskis žinoma, turėjo ką pasakyti. 4 Achesono punktai ir Višinskio pastabos yra šitokios:

1. Acheson siūlo, kad kam nors Saugumo Taryboje pavartojus veto, 7 jos nariams pareikalavus per 24 val. susirinktų plenumas "pavojaus sesijai" ir reikalą išspręstų sava tvarka, t. y. be veto. Višinskis sako sutinkąs, kad plenumas būtų šaukiamas, bet tik JT chartoje numatyta tvarka, t. y. akad nutarimą suaukai plenumą būtų galima vetuoti, o be to jis siūlo, kad būtų šaukiama susirinkti ne per 24 val., bet per 2 savaites. Esą, iš tokio Azerbeidžano (sovietų "respublika") per 24 val. Naujorko ir nepasiekti.

2. Turi būti sudaryta taikos išsaugojimo stebėtojų komisija, galinti vykti į kiekvieną pasaulio kraštą, kur yra tarptautinio įtempimo, ir pranešinėti apie padėtį. Jai bekur nuykiti, kad būtų galima be jokio kvietimo ar prašymo įsileisti.

Višinskis pareiškė tam pritaręs su sąlyga, kad komisija būtų sudaryta atstovavimo principu. Iš to daroma išvada, kad joje turėtų dalyvauti Sovietų Sąjunga.

3. Visi JTO nariai savo kariuomenėje turi turėti dalinių, kurie būtų pritaikyti ir atitinkamai apmokyti, kad galėtų būti panaudoti kaip JTO kariūnų pajėgų dalinys, nutarus Saugumo Tarybai arba JTO plenumui.

Višinskis dėl šio punkto pasiakė neigiamai. Esą, čia norima susiaurinti Saugumo Tarybos teises ir JTO generalinį sekretorių Lie padaryti ginkluotų pajėgų vadu. Esą, tekamanduojs jis mimeografas ir kitomis biūro mašinomis. Dabar girdi esąs pamirštas JT chartos 106

straipsnis, numatęs, kad, kol bus sudarytos tarptautinės pajėgos, taikos išlaikymu turi rūpintis 5 didžiosios valstybės. Dėl to tai jis šiuo reikalu padarysiąs siūlymą vėliau.

4. Kad būtų sudarytas komitetas, kuris studijuotų bei aptartų JT ginkluotų pajėgų apmokymo ir išlaikymo reikalus.

Višinskis pareiškė, kad tai reikėtų įsiveržimą į Saugumo Tarybos kompetenciją ir kad Sov. Sąjunga nesutinkanti, kad būtų pažeista veto teisė. Jos pašalinimas, esą, reikėtų statuto reformas, o jās Sovietų Sąjunga vetuosianti.

Laisvės Draugai

Žymieji Vak. Europos mokslininkai — filozofai, tarp kurių minėtini: italas Benedetto Croce, prancūzas Jaques Maritain, vokieitis Karl Jaspers ir anglas Bertrand Russel, įkūrė vadinaimą "Laisvės Draugų" organizaciją, kovai prieš komunizmą ir totalitarizmą.

Sovietų Gibraltarą

Saseno sala yra įėjime iš Viduržemio jūrą į Adriatikos jūrą. Apie šios uolotos salos sutvirtinimus jau kuris laikas pasaulio spauda nebekalba. O ištikrųjų sovietai, pasinaudodami vokiečių specialistais čia sukūrė didelį dalyką — Gibraltarą primenančią tvirtovę, atsparią net atominėms bomboms. Uolose iškalta tvirtovė, kokios pasaulio dar nebuvo. Prieš ją esančioje Valonų įlankoje yra povandeninių laivų bazė, iš kurios sovietai ruošiasi paralyžuoti Viduržemio laivų judėjimą.

Saseno tvirtovės įrengimas rodo, kad Europos pavergimui sovietai ruošiasi sistematingai ir toli numatydami.

Bolševikai ir baltieji rusai

Paryžiuje išėjęs baltųjų rusų savaitraštis "Rusų Mintis", vienoje vietoje rašo: "...jeigu kada nors bus paliesti Rusijos interesai, o ypač pakol vakarai padės nepakenčiamiems Ukrainos separatistams, tuomet visi rusai susijungs apie raudonąjį Kremlį".

Baltųjų rusų pasisakymas yra labai charakteringas ir mums, kurie laukiame Lietuvos laisvės.

— Paryžius. — Padėčiai ištiirti vietoje ir atitinkamoms priemonėms numatyti Prancūzų vyriausybė į Indokiniją pasiuntė du specialius atstovus: kolonijų ministrį J. Letourneau ir Maroko gubernatorių gen. A. Juin.

— PEIPINGAS. — Komunistinės Kinijos užsienų reik. ministeris spalio 11 d. pareiškė, kad JT pajėgoms įsiveržus į Š. Korėją jie negalį likti abejingi, nes tai, esąs, rimtas grasinimas Kinijai.

Kodėl MacArthur ilgai delė?

Sunkiausias komunistų armijas P. Korėjoje daugelis tikėjosi, kad tuojaus seks įsiveržimas į anapus 38 paralelės. Tačiau MacArthur, nors ir nedraudė ten veržtis patiemis korėjiečiams nors juos parėmė iš jūros ir oro, tačiau JT kariuomenės ilgai ten nesiumė, neprivedė jos net prie sienos. O priežastis to buvo ta, kad ant Mandžurijos ir Korėjos sienos, prie Yalu upės, stovi 20 divizionų kinų. MacArthur nenorėjo rizikuoti nuilsintas savo divizionais įvelti į kovas su nauju priešu neparuoštas tinkamai, nesutraukus pakankamai reikalingų kariūnų medžiagų. Jis pajudėjo tik sutaręs 175.000 karių ir pakankamą kiekį medžiagų.

Forų turtai

Henry Ford mirdamas paliko \$700.000.000 turto. Praeitą savaitę mirusi jo našlė, 84 metų, paliko \$8.500.000. Iš tos sumos \$4.000.000 palikta Edisono vardo institutui, o liuksius 4,5 mil. paskyrė savo 9 anūkam. Instituto fondatorius yra Fordas—1929 m.

Kanados darbo kongresas

Rugsėjo mėn. gale Winnipege įvyko Kanados Darbo Kongreso atstovų suvažiavimas. Jame dalyvavo apie 800 delegatų, atstovaujusių 360.000 darbininkų. Šis kongresas aiškiai ir griežtai pasisakė prieš komunistinių profesinių sąjungų dalyvavimą kongrese. Ta pačia proga elektros darbininkų profesinė sąjunga buvo iš kongreso išmesta už tai, kad iki šiol savo vadovybės nesugebėjo apvalyti nuo komunistinių gaidų. Canadian Congress of Labor — CCL — vadas A. P. Mosher pareiškė: "Mes negalime jokiai prof. sąjai, kontroliuojamai komunistų, leisti pasilikti kongrese dėl jo tikro demokratinio darbininkų judėjimo pajėgų skaldymo. Komunistai ir jų bendradarbiai yra daugiau atsidavę Sovietų Rusijai kaip Kanadai, jie lojalesni tuščiam, kaip laisvės ir demokratijos principams. Jie neleidžia profesinių sąjungų judėjimui susijungti, kuris ir dabar yra suskilęs į 3 centrus: CCL, CTC ir Katalikų Darbo Federacija Quebeco.

Kongreso deklaracijoje griežtai pasisakoma prieš komunizmą. Tarpe kitko randama tokių išsireiškimų:

"Šiandieną pagrindė pasaulio yra dvi jėgos — demokratijos jėga ir diktatūros jėga, reprezentuojama komunizmo. Šios jėgos tarp savęs veda kovą už gyvenimą ar mirtį. Komunizmas paskelbė kovą visam civilizuoatam pasauliui — jis nori valdyti visas tautas. Nežiūrint komunizmo teorijos,

KANADOS ŽINIOS

Pirmas užsakymas

Kanadoje taip senai lauktas JAV iš požadėtą 25 milijonų pirmasis užsakymas jau įvykęs faktas. Sorel Industries Ltd. jau gavo \$10.000.000 užsakymą ginklų gamybai.

Niagara vandens išnaudojimo sutartis

Vasario 27 d. buvo pasirašyta JAV ir Kanados sutartis dėl Niagara vandens išnaudojimo energijai gaminti. Spalio 10 d. pagaliau pasikeista abiejų pusių ratifikacijos dokumentais ir pradedama eiti prie vykdymo. Projektas Kanadai kainuos 150 milijonų dolerių ir apie 1953 ar 1954 metus duos 500-800.000 arklio jėgų energijos.

— TORONTO. — Kaip elgtis atominio puolimo metu, bus rodoma kino teatruose. Beabejo iš to laukiama nemažai pajamų. — OTAVA. — Spalio 11 d. Caracase pasirašyta nauja Venecuelos — Kanados prekybos sutartis, pamažinanti muitus. Venecuela yra didžiausias naftos importininkas į Kanadą.

Geležinkelių derybos su darbininkais

Pagal parlamento nutarimą vykdytos derybos tarp streikavusių geležinkeliečių unių ir geležinkelių kompanijų pasibaigė nesekmingai ir klausimas bus perduotas valdžios skiriamam tarpininkui.

Streikų užbaigęs įstatymas numatė 40 valandų darbo savaitę nuo 1951 m. rugsėjo 1 d. Unijos reikalavo nuo birželio 1 d., tik sutinka, kad iki rugsėjo 1 už viršvalandžius nebūtų mokama brangiau. Įstatymas numatė 4 centų priedą valandai, o unijos reikalauti 7 centų ir nuo 1950 m. birželio 1 d.

Kanada nepasiruošus

Kanados civilių apsaugos federalinis koordinatorių gen. majoras F. F. Worthington, pareiškė, kad Kanados miestai visi esą nepasiruošę karo atvejui, išskyrus Vancouverį ir Sault Ste. Marie. Atgailinei bombai nukritus į tokį Montrealį būtų nelaimės ištikti bent 50.000 žmonių. Jei miestas būtų pasiruošęs, tas palietusių skaičius galėtų būti sumažintas 75%.

— HAMILTON, Ont. — Čia sekmadienio sporto klausimas bus sprendžiamas balsavimu gruodžio 6 d.

— BATHURST. — New Brunswick provincijoje netoli Gloucester County miesto siautėja nesulaikomas girtos gaisras. Žmogus su juo kovoti nebepajėgia, o ilgo lietaus tame rajone kaip tyčia dabar nelaukiama.

— OTAVA. — Etiopijoje šiuo metu yra 51 kanadietis mokytojas. Iš jų yra nuvykę šimet. Etiopijos švietimo ministerio pavaduotojas yra torontietis Frank Patten.

Duchaborų naujas vadas

Radikali duchaborų — "Laisvės sūnų" sekta Britų Kolumbijoje neseniai išsirikno vadu Steponą Sorokiną. Šis 40 m. amžiaus vadas neseniai atvyko iš DP Lagerio Vokietijoje. Jis pasirodė tiek apskrus, kad valdžios komisija duchaborų reikalams pakvietė jį į savo sudėtį. Tik jo dėka valdžia sutiko paleisti 395 nuteistus duchaborus, kurie prisiekė gerbti valdžios įstatymus ir palaikyti tvarką savo kolonijose.

PIRKITE TABAKO ŪKĮ

Dabar yra geriausias laikas išsirikinti sau tinkamą ūkį. Visų tabakas yra jau nuimtas ir sukrautas daržinėse — gera proga apžiūrėti ir derlių ir žemę.

Kas domisi pelningu tabako auginimu, kreipkitės:

CHARLES POCIUS
REAL ESTATE & INSURANCE AGENCY

Tillsburg, Ontario Telefonas 829J
Turiu įvairių pilnai įrengtų "tobacco farms" pardavimui, įvairiom kainom.

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA
Priėmimo val. 10-12, 2-6
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 p.p.
386 Bathurst St. Toronto
Tel. EL—6515

Dr. William J. Zinchesin

B.A., M.D., L.M.C.C.
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Priėmimo valandos 2—4.30 ir 7—9 po pietų.
386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344;

Lietuvis radio mechanikas

L. KOCIUS

949 DUNDAS ST. W. netoli Ili tuvių bažnyčios. Tel. WA 1691
prima pataisymui visų rūšių radio aparatų. Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai. Kreiptis nuo 9 iki 2 val. popiet
Pataisymui palikti galima bet bet kurio metu.

UKRAINIEČIAI LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

įsikūrę prieš 27 metus

CARDINAL & SON

366 Bathurst St. Toronto. Tel. WA—9954

NAUJA MODERNI LIETUVIŠKA

Vyriškų rūbų krautuė

Paltai ir kostiumai parduodami gatavi ir siuvami pagal jūsų užsakymą. Skrybėlės, megztukai, viršutiniai ir apatiniai baltiniai, kojinės, pirštinės ir kt.

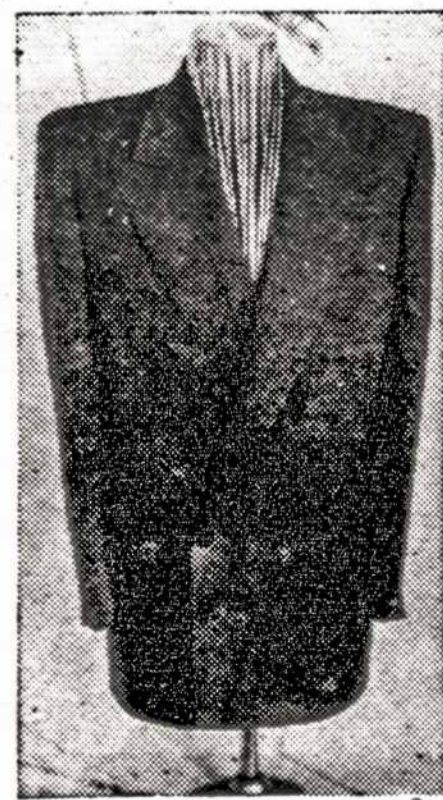
— Visų dalykų didelis pasirinkimas. —

Kainos lietuviams — geriausios. Prašoma atsilankyti ir įstikinti dėl jums daromų nuolaidų.

Sav. C. SALMONAITIS

DERBY MEN'S SHOP

2576 YONGE ST. TORONTO TEL.: HY—9624

VISIEMS LIETUVIAMS

Vestuvines nuotraukas nemokamai

fotografuoja tik

LUNA foto studija

575 WELLINGTON ST. W. TORONTO, TEL. PL 5717

RUTH FROCKS

Moteriškos suknelės, kostiumai, paltai, apatiniai, kojinės ir kt.

Duodame lengvam išsimokėjimui

1637 Queen St. W. (prie Roncesvalles) Toronto. Tel. LO 7882

Vyrų ir moterų rūbų siuvykla

BARCLAY CLOTHES

Lietuvis siuvėjas B. KUPČINSKAS diplomuotas 1949 m. Siuvimo ir kirpimo Akademijos Londone — Anglijoje.

840 DUNDAS ST. W. TORONTO. TEL: PL — 1795

priešais lietuvių bažnyčią.

Pilnas pasirinkimas geriausių LAIKRODŽIŲ, BRANGENYBIŲ, SIDABRO ir PARCELANO indų.

Taisome visų rūšių laikrodžius ir smulkius aparatus su 1 metų garantija. Kviečiame atsilankyti!

TEL WA—6812 587 QUEEN ST. W. TORONTO

QUEEN WEST FURNITURE CO

Didelis pasirinkimas naujų ir vartotų baldų:

- lovų komplektai,
- siuvamos mašinos,
- krosnys ir tt.

Kalbame slavų kalbomis.

Lietuviška Baldų Krautuvė
 "ATLANTIC CITY UPHOLSTERING CO"
 Sav. J. Kamichaitis
 899 BLOOR ST. W. TORONTO. Tel. LO-1438

Užėikite —
 prie Jūsų bažnyčios
 932 Dundas St. W. Toronto

JK udlowsky

- LAIKRODŽIAI
- BRANGENYBES
- PAPUOŠALAI

Taisomi visų rūšių laikrodžiai

Kas nori namus arba biznį pirkti

arba parduoti, kreipkitės į mus. Rasite teisingą ir nuoširdų patarimą. Kalbame lietuviškai — klauskite Peter

Robert P. Rice Real Estate
 888 College St. Toronto. Tel. LA 1277

DĖMESIO! Norėdami pirkti ar parduoti namus, akius, viešbučius kreipkitės į

FRANK PSZON

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

762 Dundas St. W. (prie Bathurst g.) Toronto

Telefonai:
 Įstaigos: AD 3588 Buto: LA 9458
 Didžiausias pasirinkimas lietuvių apgyventam rajone. Čia Jūs rasite mandagų ir sąžiningą patarimą

Lietuviška rūbų valykla RE-NEW

Prosiname ir taisome. Paimame ir pristatome į namus. Sav. J. ŠINKŪNAS — 415 RONCESVALLES AVE. (prie Howard Pl.) Toronto. Tel.: LL-1451.

MARGIS DRUGS
 Jonas V. Margis Phm. B.

19 St. John's Road (prieš 3131 Dundas St. W.)
 Parduodama Penicilin, Streptomycin ir kiti moderniškai vaistai. Peruošiami vaistai pagal receptus. Kosmetika: Yardley's, Richard Hudnut — Max Factor ect.

Telefonas MU-9543 Pristatoma į namus Telefonas MU-9543
 visame Toronte

A. RUŠENO LIETUVIŠKA AUTO REMONTO DIRBTUVĖ
Intersection Body & Fender Repair

"Dulux" ir "Duco" dažymas. Radiatorių sutvarkymas ir kt. 2692 DUNDAS ST. W. TORONTO, Ont. TEL: RO-1509

Susirgus kreipkitės į

YARMEY CLINIC

slavų Medicinos klinika, vadovaujama Dr. W. I. Yarmey
 314 Bathurst St. Toronto, Ont. Tel. EL 7146.

Visų rūšių laikrodžius, puošmenas ir brangenybes rasite 10 — 15% pigiau, negu kitur, pas

LAIKRODININKĄ

turintį 30 metų profesinę praktiką
 Kalbu lenkiškai

M. MALINA — 1187 DUNDAS ST. W. TORONTO

Užsisakykite anglis
 VASAROS PAPIGINTA KAINA

PARLIAMENT FUEL CO.
 Savininkas lietuvis Augustinas Undraitis (A. Underhill)
 Telefonas RA 4414 304 Sackville St. Toronto

"Reiškite jausmus gėlėmis — skambinkite AD 1618"

THE VICTORY FLORIST

vestuvių puokštės, vainikai, dekoratyvinės gėlės bei vazonai
 Sav. A. MERKER — 576 QUEEN ST. W. TORONTO

Sault Ste. Marie, Ont.

Korespondencijos patikalinimas

Š.m. rugsėjo 21 d. "TŽ" 38 (39) nr. buvo patalpinta ilgoka korespondencija apie mūsų miestą. Korespondencija, atrodo, labai gražiai parašyta, bet galia, kad joje buvo keletas klaidų — netikslumų.

Norėčiau juos atitaisyti.

1. Sault Ste. Marie, Ont. miesto gyventojų skaičius yra ne 40 tūkstančių, bet tik truputį daugiau, kaip 30 tūkstančių. Pačia mieste gyvenančių lietuvių yra ne 130, bet tik apie 100. Vietos LOK, vykdydamas lietuvių surašymą — registraciją, išviso mieste ir apylinkėje, suregistravo mažiau kaip 130 lietuvių.

2. Korespondencijoje rašoma, kad mūsų kolonijoje pasigendama lietuvių. Tas tai tiesa ir mūsų viengungiai labai pagėdauti, kad čia lietuvių atvyktų, bet kad šiuo metu atvykę lietuvių gautų darbo, tai sunku patikėti.

Š.m. rugsėjo mėn. 28 d. vietiniame dienraštyje "Sault Star" buvo miesto darbo įstaigos vedėjo straipsnis, kuriame jis rašo, kad šiuo metu mieste yra užregistruota 313 darbo ieškančių moterų, kurių tik 16 galima bus artimiausiu laiku darbo duoti. Šis reikalas pagėdija tik pavasarį ir vasarą. Dėl moterų atlyginimo, tai turinčios darbą moterys uždirbtų tik 15-17 dolerių savaitėje, bet ne 20 dol.

3. Korespondencijoje rašoma, kad viengungiai vyrai daugumoje prisiglaudę prie lietuviškų šeimų. Tai netiesa. Tik keletas viengungių vyrų gyvena prie lietuviškų šeimų.

4. Korespondencijoje rašoma, kad paskutiniu laiku mūsų mieste į plieno fabrikus neprimama lietuvių. Tas tiesa, nes nuo 1949 m. pavasario ne tik lietuvių, bet ir kitokių tautybių DP negauna darbo didžiuliam plieno fabrike "Steel Plant". Čia nieko negalima pakeisti, nes ir sutartyje tarp unijos ir plieno fabriko yra mums nepalankūs punktai. Tačiau korespondenci-

jos autorius pamiršo chromo fabriką "Krumplentz", kuriama tik šiais metais nuo kovo mėn. pradžios gavo darbo apie 10 lietuvių. Tiesa, kai kurie lietuvi darba chromo fabrike gavo ne iš karto, bet "pasitrynę" apie fabriką porą savaitių, vis dėlto būdavo priimami. Šio fabriko darbo įstaigos vedėjas yra labai palankus naujiems kanadiečiams. Galia, kad chromo fabrikas paskutinę savaitę, ne tik naujų darbininkų nepriėmė, bet dar keliasdešimt atleido. Jų tarpe ir kelis lietuvius. Bet tai yra tik laikinas reiškinys — dėl energijos stokos, — o nuo lapkričio mėn. pradžios, bent taip fabriko vadovybė žada, ne tik dirbusieji bus atgal priimami, bet ir nauji bus priimami. Tuo reiktų darbo neturintiems ir netoli gyvenantiems lietuviams susidomėti, nes šiame fabrike pats žemiausias atlyginimas yra \$1.17 per valandą. Gi praščiau atlyginamo darbo vyrams, kur mokama po 75-90 ct per valandą, paieškosius, visuomet galima surasti.

5. Reiktų dar pastebėti, kad korespondencijoje nieko neužsiminta apie neigiamus reiškinius mūsų kolonijoje. Perdidelis daugelis lietuvių "sirgimas dolerine liga", lietuviškaisiais reikalais nesidomėjimas, "apsikamsimas savame kiute" ir savo asmeniškose reikaluose, o kai kur net pasireiškianti "Tėvynės dergimo" akcija ir tt. Apie tai galima būtų dvigubai didesnę korespondenciją parašyti. Tokius dalykus būtina reikėjo išskirti. Mūsų šiuos "nagus" spaudoje glostyk ar girk, bet vistiek iš to jokios naudos nebus.

J. Sk.

Istojo į vienuolyną

JAV-bių aviacijos kapitonas Robert Lewis, kuris numetė pirmąją atominę bombą ant Japonijos miesto Hiroshima, neseniai įstojo į vienuolyną.

1945 m. rugpjūčio 5 d. Robert Lewis vairuojamas lėktuvas startavo tūlame aerodrome ir nusėdė su saviimi tūkstančių žmonių mirtį. Tuo laiku kapitonas nieko nė negalvojo apie tai. Tik vėliau, kuomet sužinojo, kad numestosios bombos padariniai baisūs, jo sąžinė visą laiką buvusi neberami. Todėl ir apsiprendė stoti į vienuolyną.

Ievutė Pauleikiūtė - Rockefellerienė

Prieš pora metų buvo daug ir plačiai rašoma apie lietuvių vargšę, angliakasio dukrą, išteklėjusią už turtoolio Rockefeller. Tada pilni žurnalai buvo jos gyvenimo aprašymų ir nuotraukų. Daug kas jai tos laimės pavydėjo. Šiandien gal jau nebepavydi, nes Rockefeller jau pradeda persiskyrimo bylą. Ji sakosi skirtis nesutikianti ir, svarbiausia, neatsisakysianti kūdikio.

Galima įsigyti knygų

Kiekvieną sekmadienį po pamaldų Toronto Lietuvių Parapijos svetainėje — "T. Žiburių" spaudos kioske galima įsigyti knygų:

1. V. Pėteraitis, Liet. — angliškas žodynas \$ 5.00 (liukusinis) \$ 8.00
2. V. Pėteraitis, Liet. — angliškas žodynas / 'kūsinio formato ir su tarimu) \$ 2.50
3. T. J. Vizgirda, Vilnius The Capital of Lithuania \$ 2.50
4. 1950 Metai \$ 1.15
5. Dr. A. Macenia, Didysis Inkvizitorius, II laida \$ 2.20
6. A. Vytenis, Red Star \$.075
7. P. Kozulis, Dulkės ežere \$.075
8. B. Rukša, Žemės ramkose \$ 1.10
9. L. Dovydasas, Žmonės ant vieškello \$ 1.20
10. A. Koestler, Vidudienio sutemos \$ 1.20
11. G. A. Buerger, Barono Muenchauseno nuotykių \$ 1.50
12. V. Krėvė, Ragamius \$ 1.80
13. Pelėkis, Genocide \$ 2.00
14. A. Rannit, Jonynas (Monografija) (su autoriaus parašu) \$10.00
15. Gervydas, Už spygliuotų vielų \$ 2.25
16. B. Babrauskas, Lietuvos keliu, I, II dalis po \$ 0.80
17. O. Grigaitis, Paslapčiai \$1.10
18. P. Andriusis, Vabalių vestuvės \$ 1.10
19. J. Petruitis, Lithuania under the sickle and hammer \$ 0.50
20. T. Angelaitis, Who is worse Stalin or Hitler? \$ 0.75
21. J. Domazas Deveau, OFM, Šv. Pranciškus Asizietis \$ 0.50
22. Vysk. P. Bučys, MIC, Švč. P. Marijos apsi-reiškimai Liurde \$ 1.00
23. Lietuvos žemės ūkis ir statistika (žemės ūkio darbuotojų sąjunga, red. dipl. agr. A. Mustelkis) \$ 2.00
24. Tėvynės Sargas, II t. 2-3 (6-7) Nr. \$ 1.25

Prisuntus pinigus, knygos siunčiamos ir paštu. Naujai gautos knygos visada skelbiamos spaudoje.
 "TŽ" Spaudos Platinimo Skyrius.

Stanley Shoe Store
 Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platūs (EE-EEE).
 1438 Dundas St. W. Toronto (prie Gladstone)

LIETUVIŠKA MOTERŲ PLAUKŲ KIRPYKLA JANET'S BEAUTY SALON
 Skambinkite: GE-6620
 346 Broadview Ave. Toronto
 Sav. J. Viliūnienė
 Atidaryta kasdien 9—9 val.

D. HOLOTA REAL ESTATE
 Pirkimo — pardavimo tarpininkas.
 496 Queen St. W. (prie Denison Ave.)
 Tel. WA-5232 Toronto

SHIFF'S
 VALYMAS — PROSAVIMAS — PATAISYMAS —
 Kalbame lietuviškai
 909 Dundas St. West. Toronto
 Telefonas ELgin 6649

BR. BUKOWSKA, R. O. AKIU SPECIALISTE

Tikrnu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priemimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadienis pagal susitarimą 55 St. John's Rd., W. Toronto. (kampos 94 Laws St.)
 Tel. LYndhurst 0052

AKIU SPECIALISTAS L. LUNSKY, R.O.

Pritaiko akinius visiems akto defektams. Ištricia akto nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą. Kalba slavų kalbomis.
 470 College St. W. Toronto
 Tel. RA 3924

Dr. F. W. TICKETT
 GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Priemimo valandos 2—3 ir 7—9 po pietų
 11 Gore Vale Ave. Toronto
 Telef.: WA 3754

"EUROPA" FOTO STUDIO
 615 Queen St. W. Toronto
 Telef. WA 6848

Mūsų specialybė: vestuvi nės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai. Darbas pirmos rūšies.

Dantistas Dr. Chas. OKUN
 838 Dundas St. W. Toronto (kampos Euclid Ave).
 Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822.

Pirmos eilės lenkiška rankinė
SKALBYKLA — WOODBINE HAND LAUNDRY
 RŪBŲ VALYMAS

Mes paimame iš namų ir pristatome. Darbas garantuotas. Kainos neaukštos.
 205 Euclid Ave. (prie Dundas St.), Toronto, Ont.

PRITYRĘS KVALIFIKUOTAS LIETUVIS LAIKRODININKAS STINSON'S JEWELLERY

2186 DUNDAS ST. W. TORONTO

Taiso ir parduoda laikrodžius. žiedus ir visokias brangenybes. — — — Garantuotas darbas, priemonės kainos. Krautuve atidaryta kasdien iki 8 valandos vakaro.

Dėmesio! LAIKRODININKAS Kazimieras Tutlis

Taiso vietinių ir vokiškų firmų laikrodžius. Dirbtuvė turi dalių vokiškiems laikrodžiams. Laikrodžiai taisomi greitai, gerai ir pigiai. Prašome kreiptis ir įsitikinti. Atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.

EUROPEAN WATCHMAKER
 762 Queen St. W. Toronto, Ont.

Lietuvis fotografas A. GARBENIS

LAFAYETTE STUDIO 2182 Dundas St. W. Toronto
 Naujai atvykusiems lietuviams laikina nuolaida — vestuvių nuotraukos
 Prieš ateidami, skambinkite: KE-5364

Garsėjam

Pagal senųjų graikų padavimą Herostatas padegęs maldyklą, kad tik pagarsėtų. O mus lietuvius ir be degančių šventyklų garsina "aristokratai". Štai prieš pora metų atsiradęs buvo Prancūzijoje "Lietuvos sosto teisėtas paveldėtojas", o dabar UP žinių agentūra paskelbė, kad multimilijonieriaus Woolworth anukė Barbara Hutton nutarusi skirtis su savo ketvirtuoju vyru kunigaikščiu Igoru Trubeckoju, nes jis, esą, vedęs tik dėl jos milijonų. Pats gi "lietuvis kunigaikštis" skyrėbyb nenoris. O mes lietuvi ir nežinojom, kad dar yra gyvas mūsų kunigaikštis. Mat, Trubeckiai kildina save iš Gediminaičių.

Įkyrėjo

Barcelonoje yra gatvė vad. "38 Paralėle" — lygiai kaip abiejų Korėjų skiriamoji linija. Spalio 2 d., kai buvo laukiama, kad JTO kariuomenė pradės žygį per 38 paralėlę Korėjoje, iš vieno anos Barcelonos gatvės namo 31 abonentas paprašė išjungti telefoną. Pasirodo, kad jie neturėjo ramybės — šimtai žmonių skambino telefoną: "Ar MacArthur jau atvyko?"

Aš nenoriu į dangų

— Žiūrėk, Kaziuk, jei tu nebūsi geresnis berniukas, tu neisi į dangų, — sako tėvas sūneliui.
 — Aš nenoriu į dangų. Aš noriu eiti su tavim ir su mama.

Netiesioginiai mokesčiai

Per visuomenės mokslų pamoką mokytojas aiškina:
 — Tai gi, yra tiesioginiai ir netiesioginiai mokesčiai. Na, Perai, pasakyk pavyzdį netiesioginio mokesčio.
 — Šunų mokeskis.
 — Kaip tai?
 — Juk šunys patys nemoka.

Aš tai ne

Žmona nedrąsiai parodyti grįžtančiam vyrui:
 — Kaip tau negėda, naktimis trankaisi, pinigus išleidi. Tikras girtuoklis!
 — Ką? Girtuoklis! Aš tik su girtuokliais kažkaip susitinku.

HOLLYWOOD CLOTHING
 Naujos mados vyriški redoniniai ir žieminiai paltonai
\$ 18.50 — \$ 43.50
 Šešios spalvos jūsų pasirinkimui
 500 dėvėtų ir naujų kostiumų specialus išpardavimas
nuo \$ 8 ligi \$ 40
 270 Queen St. W. (prie Beverly) Toronto

LIETUVIAI, kas norite pasidaryti lengvesnį gyvenimą ir užsitikrinti rytojų,
PIRKITE TABAKO ŪKIUS
 Turime didelį pasirinkimą įvairaus dydžio ir įvairių kainų ūkių. Taip pat turime pardavimui gazoninio stočių, krautuvių, namų ir tt.

ŪKIŲ PIRKIMO SĄLYGOS: Įmokama sutarta suma, o išmokėjimas — ¼ nuo metinių tabako pajamų.
J. W. KOCIUK
 REAL ESTATE BROKER
 Platesnių žinių kreipkitės į V. Treigis, R.R. 1 Simcoe, Ont.
 Tel. 9 ring 2, Delhi, Ont.

LIETUVIŠKAI KALBĄS KAILININKAS
 Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai. Kailinių taisymas ir persiuvimas
 Duodama lengvam išsimokėjimui.

BERGMAN FUR CO TORONTO
 197 Spadina Ave. Prieš ateidami skambinkite: EL-6509

Duona, pyragaičiai, tortai
 pristatomi į namus, skambinkite: LL-7445
BEAVER BREAD LIMITED
 103 Lightbourne Ave. Toronto

TORONTO, Ont.

Kristaus Karaliaus minėjimas

Spalio mėn. 29 d., Kristaus Karaliaus šventėje, 3 val. popiet 5v. Elenos parapijos salėje (Lansdowne ir Dundas gatvių susikirtime) įvyksta iškilmingas minėjimas. Šventei pritaikintą aktualią paskaitą "Kristaus Karaliaus vaidmuo XX amžiaus žmogui" skaitys žinomas mokslininkas ir visuomenininkas, Otavos universiteto profesorius Dr. A. Paplauskas-Raminas. Po paskaitos bus išpildyta gausi meninė programa.

Pamaldos 12 valandą

Nuo sekančio sekmadienio, bažnyčioje įvedama vėlybosios spalio 22 d., Toronto lietuvių pamaldos, kurios kiekvieną sekmadienį bus laikomos 12 val. Vėlyvų pamaldų įvedimas J.E. Toronto vyskupo buvo leistas ryšium su tikinčiųjų nesutikimu bažnyčioje 11 val. pamaldose, o be to, lietuviai ir iš viso labai mėgsta sekmadieniais turėti pamaldas kiek galima vėliau, ypač žiemos metu. Su šiuo pamaldų įvedimu, nuo ateinančio sekmadienio 8,30 val. ankstyvųjų pamaldų ateityje nebus.

Dvyliktos valandos mišias numatoma kiek galima daugiau pajvairinti, ir tuo reikalu yra jau kreiptasi į gerbiamus torontiečius lietuvius menininkus, į giesmės ir muzikos mylėtojus.

Parapijos susirinkimas

Spalio mėn. 15d. parapijos salėje įvyko parapijos susirinkimas, kuriame išrinktoji naujai bažnyčiai statyti Fondo valdyba padarė pranešimą apie valdybos nuveiktą darbą. Susirinkimui Fondo Valdyba patiekė priimtą statutą, kuriuo remiantis bus renkami pinigai ir jie administruojami. Parapijos susirinkimas statutą priėmė be pataisų. Artimoje ateityje Fondo Valdyba numato pasiskirstyti mažomis grupėmis ir lankyti lietuvių katalikus, prašant juos aukoti naujai bažnyčiai įsistatytų pinigų. Fondo Valdyba suskubo jau užvesti ir savo sąskaitą banke, iš kurios pinigai tebus išimami trimis parąšais. Praėjusių sekmadienį naujai bažnyčiai statyti Fondo Valdyba pravedė bažnyčioje rinkliavą, per kurią buvo surinkta 326.05 doleriai.

Torontiečiai spalio 28 d. nekantriai laukia

"Dainos" paskelbtas Čikagos mergaičių choro koncertas torontiečius ir apylinkės lietuvius labai sudomino, daugelis jau iš anksto apsirūpino bilietais. Ir ištikrųjų, juk tikrai įdomu patiekti šitiek, ko pasiekę dainos mene yra mūsų senosios kartos išieivai. Iš naujųjų ateivių — tremtinių menininkų Torontas jau daug ką matė ir girdėjo. Net "Čiurlionis" Torontą aplankė. Iš senosios kartos išieivių neseniai pradžiugino torontiečius Anna Kaskas. Spalio 28 d. išgirsime stambiausį ir tobuliausį kolektyvų chorą. Beabejo torontiečiams tai bus vienintelė proga, nes tokie dideli kolektyvų ne taip lengva pasikviesti. Dėl to tai laukiama, kad ir koncertą atsilankys ir daugelis iš artemesnių ir tolimesnių apylinkių lietuvių.

Koncerto organizatorės, kaip tenka girdėti, yra susirūpinę, kad prie įėjimo nebūtų susigrūdimo ir prašo torontiečius bilietais apsirūpinti iš anksto, paskutinę progą prie įėjimo paliekančią iš toliau atvykusiems, kad koncertą būtų galima tikrai punktualiai pradėti.

O dar nemaloniau būtų, jei kažkam bilietų nebeužtektų ir tektų grįžti iš prieškambario, kaip buvo per "Čiurlionio" gastroles. Stk.

Torontas be civilių apsaugos

Prieš du metus sudarytas civilių apsaugos komitetas Toronte, vadovaujamas gen. maj. Churchill Mann, paruošė smulkų planą, bet vykdyti jis nepradedamas, nes nei miestas, nei kas nors kitas, tam reikalui neduoda pinigų. Dėl to tai komitetas praėitą penktadienį nutarė savo veiklą sustabdyti. Ištikrųjų niekam nemalonu būti atsakingam už miesto gyventojų ateitį ir hegaleti nieko daryti. Reikia manyti, kad ši komiteto demonstracija duos vaisių, nes gyventojų apsaugos klausimas siejamas ir su atjeinančiais miestu majoro rinkimais. Gal būt dabartinis majoras, kuris vėl kandidatuos, bus priverstas rasti išlėšų šaltinių.

Išnuomojamas kambarys dviems asmenims, yra patalpa virimui. Tel. LO 5238. Skambinti po 5-tos val.

Padėka

Toronto lietuvių parapijos visuotinis susirinkimas reikią padėką pirmajam Toronto Lietuvių RK Bažnyčios Fondo aukotojui Jurgiui Joneliūnui, kleb. kun. P. Ažubaliui, už sutikimą apmokėti visas BSFondo Valdybos organizacines išlaidas ir visiems parapijiečiams, sucajuojusiems š.m. spalio mėn. 15 d. Bažnyčios Statymo Fondo 326.05 dolerių.

BSF Valdyba.

Toronto Okteto koncertas

Š.m. lapkričio mėn. 4 d. 7 val. 30 min. 404 Bathurst St. — ukrainiečių salėje Toronto oktetas ruošia savo koncertą, kuriame dalyvauja solistė p. Marija Vilčiauskaitė, pirmu sykiu solo dainuoja okteto vedėjas p. V. Kairys. Toronto visuomenės susidomėjimas būsimu koncertu yra didelis.

Bomba komunistų darbas

"Gomin Ukrainy" redaktorius R. Rachmanny spalio 11 d. anglų spaudos atstovams pareiškė, kad už praėitą sekmadienį komunistų salėje sproguos bomba buvo ne kieno kito kaip pačių komunistų darbas, kurie jau neturi kitų priemonių prieš Ukrainos laisvės kovotojus kaip juos pristatytį teroristiniams fašistais. Esą, jei antikomunistai būtų norėję padėti bombą, jie ją būtų dėjo ne tada kai solėn susirinko vaikai, bet kai ten susirenka komunistai į savo susirinkimus.

Ukrainiečių komunistai spalio 11 d. suorganizavo apie 300 žmonių — vyrų, moterų, vaikų — delegaciją į miesto rotušę, kurios kalbėtojai akcentavo, kad tai darbas fašistų, buvusių Galicijos divizionų narių, kuriems vadovaują Toronte esą 3 tos divizionų buvę karininkai.

14 Toronto ukrainiečių organizacijų bei parapijų taip pat paskelbė savo pareiškimą, kuriame smerkia terorizmo aktus, bet spėja, kad tai solės šeimininkų komunistų provokacija, siekianti kompromituoti naujuosius ateivius; nurodo, kad Bathurst 300 "Labor Temple" yra komunistų centras ir kviečia saugumo organus atkreipti į tą įstaiqą savo akis.

Serga M. Dervinis

Torontiečiams gerai pažįstamas visuomenininkas, Kanados Kat. Veikimo Centro Valdybos narys, Mykolas Dervinis, yra atsigulęs šv. Mykolo ligoninėje, kur jam prieš keletą dienų padaryta operacija. Ligonis jaučiasi gerai ir tikisi greitai liku grįžti savo šeimon.

Ponas Dervinis kilimu yra vilnietis, ir savo laiku dėl lietuvių lenkų buvo persekiojamas. Vėliau jis persikėlė į Nepriklausomą Lietuvą ir dabar vos įvairiose įstaigose. Kanadoje Dervinis gyvena virš dvidešimt metų, ir per visą laiką aktyviai prisideda prie lietuviško veikimo.

A I D A I

Mėn. kultūros žurnalas "Aidai" per eilę metų vaidina svarbų vaidmenį lietuviškosios kultūros plotmėje. Jis subūrė apie save aktyvius mokslininkus, menininkus, rašytojus ir visuomenininkus ir savo puslapiuose taipina naujus jų darbus ir mintis. Kiekvieno susipratusto lietuviu inteligento pareižia skaityti šį rimtą kultūros žurnalą.

Prenumeratas priima ir informacijas teikia:

K. Ašoklis, "Tėviškės Žiburis" knygyne sekmadienį 12-1 val. Prakapas "Tėviškės Žiburis" administracijoje vakaaris. Vyt. Aušrotas, lietuvių svetainėje seknad. po pamaldų. Vyt. Krikštūnas, KE 8019, 6-7 val. p.p. išskyrus šešt. ir sekm. "Aidų" atstovas Toronte.

Choristų dėmesiai!

TL Vyrų Choras vėl pradėjo darbą. V-ba prašo visus buvusius choristus vėl prisijungti ir reguliariai lankyti repeticijas, kurios vyksta United Church patalpose (Lenox ir Bathurst gat. kampas).

Prie vyrų choro organizuojamas ir mišrus choras, todėl visos mergaitės ir vyrai, dar norintieji prisidėti prie lietuviškos dainos populiarinimo darbo, maloniai prašomi atsilankyti į repeticijas, kurios vyksta minėtoje patalpose šia tvarka: ant-radieniais 8 val. — moterims, penktadieniais 8 val. — vyrams, sekmadieniais 3 val. — visiems balsams.

Mūsų tikslas—lietuviška daina, Mūsų darbas—Tėvynei Lietuvai!

LT Vyrų Choro Valdyba.

Toronto miestas

1949 m. pabaigos daviniai Torontas, kartu su 12 priemiesčiais, turėjo 1.021.007 gyventojus.

Spaustuvės kūrime jau toli pažengta

Netaip senai įkurtas fondas įkurti spaustuvę, kuri spausdintų "Tėviškės Žiburius" ir kitus lietuviškus leidinius, savo užsi-mojimuose jau toliakai pažengė. Pradžiai surinkta pinigų ir užvakar nupirka pirmoji mašina — linotipas. Tuo būdu, įsigijus svarbiausią mašiną, pagrindas spaustuvei jau sudarytas.

Susidomėjimas spaustuvės įsigijimu ne tik Toronte, bet ir kitose lietuvių kolonijose yra didelis, tad tikimasi spaustuvei reikalingą sumą netrukus surinkti. Ypač malonu pabrėžti, kad paramos jau sulaukta ir dar tikimasi iš pajėgesnių mūsų brolių JAV. Gražią pradžią jau padarė nenuilstamasis kultūros darbuotojas kun. P. Jurcis, praėjusiais metais "TŽ" prisijungęs.

Nauja lietuviška valgykla Restaurant EUROPA

Didžiausias pasirinkimas įvairių patiekalų (12-18) rūšių pagamintų prityrusių virėjų. Jaukios patalpos. Greitas patarnavimas. 756 Queen St. W. Toronto

KANADOS ŽINIOS

Kanados latviai susiorganizavo

Kanados latviai su organizaciniais reikalais turi dar daugiaujančių reikalų. Bet jie tuos reikalus, atrodo, jau bus išsprendę. Jie jau pravedė visuotinius balsavimus ir išrinko 30 asmenų tarybą, kuri beabejo sudarys vykdomuosius organus.

Rinkimai buvo praversti paštu. Dalyvaujančių balsų procentas betgi buvo labai mažas. Iš 4.360 latvių, kuriems rinkimų komisija išsiuntinėjo balsavimo korteles bei kitą medžiagą, savo balsus prisuntė tik 893, iš kurių 37 buvo negerai, atseit rinkėjų buvo viso tik 856.

Komisijos prašymą prisijusti \$1 išlaidoms padengti išpildė mažiau pusės — prisuntė iš viso \$341.50.

296.100.000 perteklius

Iki rugsėjo 30 d., per pirmą finansinių metų pusmetį, Kanados biudžetė susidarė \$296.100.000 pertekliaus. Iki finansinių metų pabaigos perteklius labai sumažės ir spėjama, kad jo liks tik apie \$15.000.000, nes antroje metų pusėje pajamų visada būna mažiau, o išlaidos padidėja. Praeitais finansiniais metais pirmo pusmečio perteklius buvo mažesnis — \$278.900.000.

Leidžiama išvežti JAV dolerių

Iki šiol turistams į užsienius pinigų būdavo leidžiama išsivežti tik pasikeitimo keliu su atitinkamu kraštu. Nuo dabar leidžiama išvežti \$500 laisvą JAV dolerių. Norint išsivežti virš \$1000 reikia specialaus užsieninių atsisakymo įstaiqos leidimo.

Montrealiečiai! Spalio 28 d., šeštadienį, 8 val. vakaro visi į pirmą!

Baltiečių koncerta

Plateau halėje

Programoje lietuvių, latvių ir estų liaudies dainos, tautinė muzika ir šokiai, išpildomi chorų ir solistų. Gerb. visuomenė prašoma šį vakarą rezervuoti šiam koncertui ir kuo gausiausiai jame atsilankyti.

Įėjimas 75 centai
Organizacinis komitetas.

Paskutinės pasaulio žinios

JAV atšaukė visas

Remdamosi saugumo įstatymu ir naujuoju antikomunistiniu aktu, JAV užsienų r. ministerija visoms atstovyboms ir konsulatams pranešė, kad iki spalio 12 d. išduotos vizos negalioja ir turi būti naujos duodamos arba kam neduodamos. Įsakymas neličia tik DP emigrantų, kanadiečių, vykstančių giminių aplankyti, jei jiems vizos nereikalingos, o taip pat sveikųjų valstybių oficialių atstovų.

Daugiausia to potvarkio paliečiami buvusių autoritetinių valstybių piliečiai, nes daugelis jų priklausę nacių ar fašistų organizacijoms.

Dėl to potvarkio ypač Europoje daugelio kelionės į JAV pakibo ore, o kiti jau prie pat JAV krantų sulaikomi. Dėl to yra ir nesupratimų daug. Štai pav., sulaikyti du solistai, vykstą į gastroles Metropolitan operon, daug mokslininkų ir studentų, turinčių oficialias komandruotes ir pan. Vokiečių su nebetinkamom vizom esą per tūkstantį.

Sabotažo planas

Padarius kratą Pittsburgo komunistų partijos būstinėje, tarp kito rastas įsakymas partijos padaliniams taip persitarkyti, kad davus ženklą būtų praversti sabotažo veiksmai visose įmonėse, kurios dirba masinei gamybai. Instrukcijoje tuo tarpu įsakoma varyti akciją prieš kariuomenės mobilizavimą, prieš paramos siuntimą į Korėją ir už įsileidimą į JTO komunistų kinų atstovo.

Kas bus JTO gen. sekretorius?

Sekancijų metų vasario mėn. dabartinis JTO generalinis sekretorius Trygve Lie savo penkmetį baigia. Saugumo Tarybai priklauso rekomenduoti kandidatą. Spalio 12 d. ji tą klausimą svarstė ir 9 nariai pasisakė už tai, kad Lie liktų savo vietoje dar ir sekantį penkmetį. Kinija susilaikė, o Malikas pa proga pareiškė 46-tąjį sovietų veto. Jis siūlo Lenkijos užsienų r. ministrį Z. Madzeliwski. ST jį atmetė ir pranešė plenumui, kad rekomendacijos padaryti negalinti. Plenumė Acheson pareiškė, kad rems Lie. Daugumas kitų kraštų jį taip pat remia, tik kai kurie siūlo jį palikti tik 3 m.

Pirmoji vyriausybės krizė Izraelyje

Spalio 15 d. atsistatydino pirmasis Izraelio ministrų kabinetas, vadovaujamas Ben-Gurion. Prezidentas Weizman vėl pavedė jam sudaryti naują kabinetą. Tačiau tai lengvai neis, nes stambiausioji partija, kurią jie priklauso teturi trečdalį balsų parlamente. Aną vyriausybę rėmė religinių grupių atstovai, kabinete turėję 3 savus ministrus, kuriuos dabar atšaukė, kai Ben Gurion padarė pakeitimų kabinete, pakviesdamas jiems nepriimtinių žmonių. Be vyriausybės krizės Izraelis dabar pergyvena ir finansinę, kurios rezultate jo svaras yra nukritęs nuo \$2.80 iki \$0.80.

OTAVA. — Specialiosios brigados likimas dar vis neišspręstas, bet jau vis daugiau balsų yra už tai, kad ji visa vyks į Europą, bet ne į Korėją.

OTAVA. — Praeitą sekmadienį čia lankėsi N. Zelandijos užsienų r. ministeris W. Dordge, dalyvaujans JTO posėdyje.

EDMONTON. — Spalio 15 d. dingo lėktuvas, kuriuo skrido iš šiaurės vakarų Alberto 5 žąsus medžiotojai.

OTAVA. — Atpigus kviečiams, Kanados ž. ūktų kainos puolė.

OTAVA. — Automobiliai Kanadoje per metus pabrango 13%.

Britai bly, kad sumažins paramą

Nuo svaro nuvertinimo meto dolerio ir svoro kraštų santykius labai pasikeitė ir britų aukso bei dolerių rezervai labai padidėjo ir toliau auga, nes D. Britanija jau daugiau į JAV eksportuoja negu iš jų importuoja. Ir JAV jau keliamas klausimas, kad sustiprėję svoro kraštai savarankiau galėtų verst, o be to, reikalaujama, kad jie daugiau įsitemptų apsiginklavimo reikaluose, kad nereikėtų visos naštos nešti JAV.

Būdinga, kad D. Britanijos finansų ministeris Gaitshell, lankydamasis Otavoje, specialiai pabrėžė, kad aukso ir dolerių rezervai, kad ir padidėję, vis dar tebesą per maži, nepakankami.

Partijų kongresai

Spalio 13d. D. Britanijos darbiečiai pradėjo kongresą, dalyvaujant 4000 atstovų, kuriame ieškoma kelių ir būdų, kaip patraukti savo pusėn balsuotojus, greičiausiai vasario mėnesį įvyksiančiuose rinkimuose. Tuo pat metu posėdžiauja ir konservatorių kongresas. Tai vis rinkimų strategijai aptarti.

Oro manevrai

Didieji oro manevrai, kurių uždavinys buvo pasipriešinti atominei bombai ir išmėginti naujus bombardavimo metodus, pasibaigė. Manevruose žuvo 14 britų lakūnų, dingo du belgų lakūnai. Dalyvavo taip pat JAV ir Kanados aviacija.

— VASINGTON. — Susitikimo proga prezidentas Trumanas gen. MacArthur už JTO pajėgų vadovavimą įteikė Pasiryžėjusios tarybos medalių su 4 ažuolo lapų vainiku.

— NAUJORKAS. — Naujorko gubernatorių Dewey, kandidatavęs į prezidentus 1944 ir 1948, pareiškė, kad daugiau savo kandidatūros nestatys, bet remsiąs Eisenhowerį kaip respublikonų kandidatą.

— WONSAN. — Pabėgdami iš miesto komunistai nužudė 500 kalinių, moterų ir vaikų.

— VASINGTONAS. — Vad. Žalasis internacionalas JTO įteikė memorandumą apie padėtį sovietų okupuotose kraštuose ir prašo sulaukyti taštų nuokimną, apsaugoti žmogiskąsias teises kalinių ir išrūpinti, kad juos galėtų globoti Tarpt. Raud. Kryžius. Memorandume atskirai apibūdinta padėtis kiek viename krašte.

Jei norit skaniai pavalyti
jaukiose patalpose, kviečiame Jus apsilankyti į mūsų naujai išdekoruotą svetainę "TULPĖ"
750 DUNDAS ST. W., TORONTO, Ont.
S. K. Grigaičiai ir E. H. Stepaičiai
Savininkai

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto
Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta—grynas oras

Ketvirtadienį — Šeštadienį (X. 19 — 21)

1. "Scheherade daina" — spalv. su Ivon de Carlo
2. "Miestas prie upės" su Stephen McNally

Pirmadienį — Trečiadienį (X. 23 — 25)

1. "Drasulių namai" su Lloyd Bridges, Douglas Dick
2. "Dvasių gaudytojai" su Olson & Johnson

LINKSMI IR ĮDOMŲ PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ

KRIMINALINE AR CIVILINE BYLA? MES SUTEIKIAME JUMS TEISINĘ — KALBINĘ PAGALBĄ

Tvarkome imigracijos, pilietybės, palikimų bylas; sudarome darbo, buto garantijas, dokumentus, patvirtintus vertimus; tarpininkaujame nuosavybę perkant, parduodant; atstovaujame įmonėse, įstaiqose; teikiame visokeriopą informaciją; giname Kanados ir kitų kraštų lietuvių interesus. Jums patarnavimus atlieka teisininkai ir kalbintinkai, studijavę Amerikos bei Europos universitetuose.

JONAS J. JUŠKAITIS
907 Dundas St. W., Toronto, Ont., Canada. Tel. PL 4890.

NAUJIENA TORONTO LIUVIAMS
Jūsų patogumui nauja
LIETUVIŠKA KIRPYKLA
atidaryta nuo 9 val. ryto ligi 7 val. vak.
867 DUNDAS ST. W. (prie Manning Ave) TORONTO
Telef.: EL—6954 Sav. Br. Paketas

Vertimai — Pamokos — Konversacijos
Surašomi ir verčiami įvairaus turinio raštai į anglų kalbą. Duodamos anglų kalb. pamokos ir konversacijos pažangusien

A. BAJORINAS
53 Oakwood Ave. Toronto, Ont.
Tel. MELrose 8951
Kreiptis vakarais nuo 5.30 iki 6.30 val., išskyrus sekl. d. e-nius ir šventadienius.